

HITRO IN TEMELJITO UKREPANJE

Razprava na seji delavskega sveta DO Aero 25. junija 1986 je opozorila na neugodna gospodarska gibanja v nekaterih temeljnih organizacijah in aktualizirala odgovornost za nastalo in pričakovano stanje. Poslovni svet DO Aero je ta zapis pripravil z željo, da bi vsem delavcem Aera prikazal dejansko stanje in predvidene ukrepe v zvezi z našim trenutnim gospodarskim položajem.

Upravičenost opozoril in zadolžitve iz te razprave so se pokazale že ob polletnih rezultatih, ki sicer še niso bili kritični, opozorili pa so na prisotnost negativnih tendenc pri izpolnjevanju planskih ciljev v nekaterih temeljnih organizacijah.

PRIPRAVE NA REKONSTRUKCIJO PAPIRNEGA STROJA V MEDVODAH

V Medvodah se že pripravljamo na rekonstrukcijo papirnega stroja. Da se v tovarni res nekaj pripravlja, kaže živahni vrvež na dvorišču tovarne, kjer delavci SGP Tehnik iz Škofje Loke ter Hidromontaže iz Maribora oprav-

ljajo gradbena in pripravljalna dela za rekonstrukcijo. Za pričetek rekonstrukcije je določen 15. november, zaključek pa je predviden 15. decembra letos. Z novo pridobitvijo bo tovarna povečala proizvodnjo papirja za 50 odstotkov. Tako bo po rekonstrukciji letna proizvodnja papirja znašala 40.000 ton – letna proizvodnja papirja doslej je bila 26.000 ton. Izdelovali bomo samo papir boljše kakovosti: CF papir, premazne papirje, ofset papir in druge. Proces izdelave papirja bo računalniško voden in kakovost papirja ne bo tako nihala kot doslej.

Cveta Robas

SVEČANA SEJA DELAVSKEGA SVETA DELOVNE ORGANIZACIJE

S slavnostno sejo delavskega sveta delovne organizacije smo 19. septembra v Aeru obeležili 36. obletnico samoupravljanja. V novi sejni sobi na Čopovi ulici so bila svečano podeljena tudi odlikovanja in priznanja Aera našim najuspešnejšim sodelavcem.

NAŠ AERO

GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, NOVEMBER 1986

LETNIK XXV – številka 8

časopisni svet

karmen dovč, peter drofenik, željko
hrastovec, alenka kolar, ivanka kalan,
božena kosu, zoran markovič, tomaž pečnik,
vera radič, marko ramšak, dora rovere,
srečko vavričuk

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

danilo herman

uredila

dora rovere

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, kocenova 4
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

Hitro in temeljito ukrepanje

Razprava na seji delavskega sveta DO Aero, 25. junija 1986 je opozorila na neugodna gospodarska gibanja v nekaterih temeljnih organizacijah in aktualizirala odgovorno za nastalo in pričakovano stanje. Poslovni svet DO Aero je ta zapis pripravil z željo, da bi vsem delavcem Aera prikazal dejansko stanje in predvidene ukrepe v zvezi z našim trenutnim gospodarskim položajem.

Upravičenost opozoril in zadolžitve iz te razprave so se pokazale že ob polletnih rezultatih, ki sicer še niso bili kritični, opozorili pa so na prisotnost negativnih tendenc pri izpolnjevanju planskih ciljev v nekaterih temeljnih organizacijah.

Kljub znanim negativnim trendom, zbranim podatkom in številnim razpravam o tej problematiki in potrebnih ukrepih, moramo žal ugotoviti, da v prizadevanjih nismo bili uspešni.

V celotnem tretjem trimesečju se je problematika poglobljala, poleg objektivnih razlogov pa gotovo lahko ugotovljamo tudi številne subjektivne, katerih skupni seštevek je pomembno vplival na nastali položaj.

Današnji položaj lahko ocenjujemo na osnovi konkretnih podatkov periodičnih obračunov na dan 30. septembra in projekcij ocenjenih možnosti do konca tega leta.

Ob tem lahko ugotovimo, da sta dve proizvodni organizaciji – tozd Tovarna celuloze in papirja Medvode ter tozd Grafika Celje – praktično v celoti dosegli svoje planske cilje in da lahko podobne rezultate pričakujemo tudi ob koncu poslovnega leta. Tozd Trženje je ob koncu tretjega trimesečja pokrtil svoje izdatke, ob izpolnitvi še pričakovane prodaje pa lahko ob koncu poslovnega leta pričakujemo pozitiven rezultat.

Kot kritično lahko v delovni organizaciji ocenimo stanje v dveh temeljnih organizacijah, in sicer v Kemiji Celje in Kemiji Šempeter.

Na rezultate teh dveh temeljnih organizacij je Poslovni svet DO v svojih razpravah tudi usmeril težišče pozornosti. Po teži problematike, glede na obseg nedoseženih planskih ciljev, moramo Kemijo Celje gotovo uvrstiti na prvo mesto. Tudi podatek, da je ta temeljna organizacija v obdobju julij – september uporabila za osebne dohodke kar 93 odstotkov ustvarjenega dohodka (po planu 28 odstotkov) nas gotovo opozarja na stanje, ki ne more ostati brez hitrega in temeljitega ukrepanja.

Stališča Poslovnega sveta do vzrokov za nastali položaj lahko strnemo v nekaj kratkih ugotovitvah:

1. Nedvomno je glavni razlog za hitro poslabšanje uspešnosti organizacije v zastajanju prodaje samokopirnih papirjev zaradi uvoza približno 3.500 ton teh papirjev na jugoslovansko tržišče v letošnjem letu. Kot posledico tega dogodka lahko ocenimo dosedanja izpad celotnega prihodka (neto prodajne cene) in višini 1.650 milijonov din ter izpad sorazmernega dela pokritja fiksnih stroškov in s tem znižanja predvidenega dohodka.

2. Neodvisno od tega pa delujejo tudi številni drugi vzroki, ki že nekaj let slabšajo uspešnost te organizacije v primerjavi z drugimi temeljnimi organizacijami v DO, kakor tudi v branži. Analize, ki jih je na to temo pripravil in posredoval informacijski sektor, so tudi konkretizirale stanje z vidika gibanja stroškov in predlaganja ukrepov za uspešnejše poslovanje.

3. Skoraj v celoti so ostale brez odziva vse sugestije za izboljšanje prodaje na zunanjem tržišču v obdobju tretjega trimesečja (stimulacije kupcev in potrošnikov).

4. Na številnih sestankih s Trženjem se je ugotavljalo neusklajeno delovanje s prevladujočim vplivom odločitve »proizvajalca« do »komercialista« (usklajeni plani so bili pogosto kompromis za manjšo proizvodnjo z različnimi utemeljitvami, izpolnitev proizvodnih obveznosti po usklajenih planih pa brez konsekvenc ali utemeljitve prepuščena subjektivnim odločitvam).

5. Ni mogoče prezreti tudi odgovornosti Trženja za opisano stanje, saj bi bilo gotovo potrebno vložiti več prizadevanj v zahteve za izpolnjevanje dogovorjenih obveznosti in več iniciativ v stikih z tržiščem.

Vse to pa se mora razrešiti z dolgoročnimi in takojšnjimi ukrepi.

Med dolgoročnimi nalogami so prav gotovo na prvem mestu strateški cilji celotne DO, za katere je potrebna ponovna verifikacija, zlasti v razvojni in poslovni smeri. S pospešenim delom pri pripravi planskih dokumentov pa je potrebno čimprej začrtati naša predvidevanja za leto 1987, ki mora imeti vgrajene tiste usmeritve, s katerimi bomo uspeli spremeniti sedanje trende k cilju uspešnejše in razvojno sposobnejše organizacije.

Pravilno pa moramo oceniti in dosledno izvršiti tudi tiste ukrepe, ki nam zagotavljajo takojšnje spremembe s ciljem uspešnega zaključka poslovnega leta. Pri tem opredeljujemo pojem »uspešnega« za obe temeljni organizaciji Kemija Celje in Kemija Šempeter z novimi cilji – skromnejšimi od planskih – ki bodo zagotovili

minimalne izhodiščne pogoje za poslovno leto 1987 in ohranitev realnih osebnih dohodkov delavcev.

Te cilje je Poslovni svet DO na svoji seji 27. oktobra opredelil s finančno projekcijo minimalno možne ocene poslovanja za obe temeljni organizaciji ter naslednjimi konkretnimi zadolžitvami in ukrepi:

1. Izvršitev prodaje v zadnjem trimesečju najmanj v naslednjih neto vrednostih:

- eksterna realizacija – domači trg – 5.200,0 mio din,
- interna realizacija – 600,0 mio din,
- izvoz – 200,0 mio din.

Zadolžena direktorja tozdov Kemija Celje in Trženje.

2. Izkoristiti vse razpoložljive viške možnosti uvoza v letošnjem letu za tiste proizvode, ki jih je mogoče dodatno plasirati na domačem trgu v sklopu Aerovega programa.

Zadolžen direktor tozda Trženje.

3. Poslovne stroške v razmerju do celotnega prihodka znižati glede na odnos 30. 9. 1986 najmanj za 1,5 odstotkov (112,5 milijonov din). Obveznosti se realizira s prihranki:

- pri vhodnih surovinah in materialih,
- pri vzdrževalnih stroških (materiali in tuje storitve),
- pri energiji, vodi,
- pri sprotne izboraževanju,
- pri obrestih (posredno zalogel).

Zadolžen direktor tozd Kemija Celje.

4. Pospešiti izterjavo tako, da bo stanje terjatev do konca leta v razmerju do realizacije domačega trga 55 odstotkov.

Zadolžena direktorica DSSS v sodelovanju s tozdom Trženje.

5. Zakonsko omejene stroške Delovne skupnosti skupnih služb je potrebno zmanjšati na vrednost, ki bo za 10 milijonov din nižja od zakonsko dovoljene (razdeljeno na vse temeljne organizacije).

Zadolžena direktorica DSSS.

Temeljna organizacija Kemija Šempeter je v letih 1984 in 1985 poslovala z izgubo, zaradi česar je bil v letošnjem letu izdelan sanacijski program, ki je ob koncu leta 1986 predvideval 245 milijonov din ostanka čistega dohodka za sklade. Ob sprejemanju sanacijskega programa je bil le-ta korigan zaradi določenih nerealnih predpostavk.

Na osnovi korigiranega programa je za letošnje leto predvidenih 188 milijonov ostanka čistega dohodka za sklade. V prvem polletju letošnjega leta je bilo poslovanje v primerjavi z lanskim letom relativno ugodno, saj je bil v periodičnem obračunu za prvo polletje izkazan pozitiven finančni rezultat v višini 116 milijonov din ostan-

ka čistega dohodka za sklade, pri čemer je bilo vključeno tudi 95 milijonov din pobota učinkov revalorizacije surovin in materiala z obrestmi za obratna sredstva. Poslovanje v III. trimesečju je bilo ponovno zelo slabo, saj je rezultat v periodičnem obračunu za devet mesecev realno negativen. Ob vključitvi dodatnega pobota v višini 396 milijonov din je ostalo le 53 milijonov din ostanka čistega dohodka za sklade, kar pomeni, da je bilo poslovanje v III. trimesečju z relativno visoko izgubo.

Razlogi za tako slabo poslovanje so naslednji:

- Dosežen je bistveno manjši obseg prodaje kot je bilo planirano. To velja predvsem za izvoz, pa tudi za domače tržišče. Prodaja je manjša tako od dinamičnega plana kot tudi od usklajenih mesečnih operativnih planov prodaje. Nedoseganje planirane prodaje nima pomembnejšega razloga v eventualnem neizpolnjevanju planirane proizvodnje. Le-ta se po predhodni uskladitvi s planom prodaje v pretežni meri realizira. Prisotni so občasni manjši časovni zamiki pri realizaciji zaradi nepravočasne dobave materiala, občasne slabe kvalitete materiala ter v izjemnih primerih zaradi tehnoloških problemov v proizvodnji.

- Dosežena višina porabljenih sredstev zavzema večji delež v strukturi prihodka kot je predvideno s planom. V periodičnem obračunu za devet mesecev je ta razkorak 1,9 odstotkov. Razlogi so v manjšem obsegu prodaje in na tej osnovi vpliv fiksnih stroškov, v relativno majhnem dvigu cen gotovih izdelkov v letošnjem letu ter v prekoračitvi plana nekaterih vrst stroškov.

- Na zelo slab finančni rezultat je v pomembni meri vplivalo povečanje salda neplačane realizacije do 30. septembra.

- Na dosežene rezultate je vplivalo tudi nedosledno izvajanje konkretnih nalog, ki so bile sprejete za realizacijo sanacijskega programa.

Strokovna služba je pripravila oceno poslovanja tozda Kemija Šempeter do konca leta, pri čemer je predvsem upoštevala ocene služb v temeljni organizaciji Trzenje ter proizvodni temeljni organizaciji. Prognoza predvideva ob koncu leta poslovanje z izgubo v višini 58 milijonov din zaradi predvidenih nadaljnjih trendov nedoseganja planiranega celotnega prihodka in prekomernih porabljenih sredstev. Ker gre za bistven razkorak med to oceno poslovanja ob koncu leta ter rezultatom, ki ga predvideva korigiran sanacijski program, je potrebno do konca leta realizirati naslednje kratkoročne operativne ukre-

pe, ki so bili dogovorno sprejeti na Poslovnem svetu:

1. Prodaja v IV. trimesečju mora biti realizirana v planirani višini po dinamičnem letnem planu za to obdobje.

Zadolžen direktor tozda Trzenje.

2. Relativni delež porabljenih sredstev v celotnem prihodku je potrebno zmanjšati vsaj za četrtno razkoraka med oceno poslovanja v letu 1986 in letnim planom 1986.

Zadolžen v. d. direktorja tozda Kemija Šempeter.

3. Zakonsko omejene stroške Delovne skupnosti skupnih služb je potrebno zmanjšati na vrednost, ki bo za 10 milijonov din nižja od zakonsko dovoljene (razdeljeno na vse temeljne organizacije)

Zadolžena direktorica DSSS.

4. Pospešiti izterjavo tako, da bo stanje terjatev do konca leta v razmerju do realizacije domačega trga 55 odstotkov.

Zadolžena direktorica DSSS v sodelovanju s tozdom Trzenje.

Zadolženi poslovodni organi predlagajo Poslovnemu svetu vsakih štirinajst dni kratke pismene ocene o realizaciji dinamike izpolnjevanja teh nalog.

Po temeljiti presoji pogojev in možnosti za spremembo sedanjega stanja, v smislu uspešnejšega poslovanja celotne DO Aero, pa Poslovni svet predlaga delavskemu svetu DO podporo skupnemu predlogu s predsedstvom akcijske konference komunistov o nujnih in hitrih ukrepih v sistemu delitve osebnih dohodkov. S temi ukrepi

naj bi bil spremenjen način določanja stimulacij vsem režijskim delavcem iz sedanjih povprečij na konkretno stimulacijo za uspešno opravljeno delo. Tako naj bi tudi režijski delavci del svojega osebnega dohodka prejemali v odvisnosti od svoje osebne učinkovitosti in prizadevnosti, pri tem pa bi imela ocena nadrejenega delavca največji vpliv.

K predlogu je gotovo mogoče postaviti številne teoretične in praktične pomisleke o subjektivnih vplivih in možnostih ter drugih slabostih. Zavedati pa se moramo, da brez materialne spodbude in sankcije težko ali celo ne moremo ločiti dobrega in vestnega dela od slabega in malomarnega. Verjetno pa ni dileme, kakšno delo želimo nagraditi in od kakšnega tudi živimo.

Poslovni svet predlaga, da vse formalne spremembe in sklepe v zvezi s tem predlogom sprejmejo delavski sveti temeljnih organizacij po najkrajšem možnem postopku tako, da bi po njem že izplačali osebni dohodek za mesec november. Poslovni svet meni, da se bo predvsem na podlagi tako sprejete materialne spodbude lahko rigorozno zaostrijo vprašanje izvajanja dogovorjenih nalog, o čemer smo že dalj časa razmišljali in razpravljali ter sprejemali sklepe, ki pa so v veliki večini ostajali neizvršeni.

Prepričani smo, da imamo delavci Aera dovolj moči za odpravljanje sedanjih težav, pa tudi dovolj znanja za razumevanje potrebe po skupni volji in naporih ter usmeritvi k cilju, ki nam je vsem skupen.

OCENA POSLOVANJA V LETU 1986

(Minimalna obveza brez upoštevanega pobota)

KEMIJA CELJE

(v 000 din)

Element	Plan 1986	%	Ocena 1986	%
1. Celotni prihodek	20.153.010	100,0	19.007.910*	100,0
2. Porabljena sredstva	16.249.060	80,6	15.961.892	84,0
3. Dohodek	3.903.950	19,4	3.046.018	16,0
- obvez. iz dohodk.	1.394.151	6,9	1.395.076	7,3
4. Čisti dohodek	2.509.799	12,4	1.680.942	8,8
- osebni dohodki	1.084.455	5,3	1.169.886	6,2
5. Ostanek za sklade	1.425.344	7,0	481.056	2,5

*Možen pobot, ki ni vključen v oceno: 1.140,0 mio din

KEMIJA ŠEMPETER

(v 000 din)

Element	Plan 1986	%	Ocena 1986	%
1. Celotni prihodek	8.549.067	100,0	7.610.062*	100,0
2. Porabljena sredstva	6.763.938	79,1	6.131.966	80,6
3. Dohodek	1.785.129	20,9	1.478.096	19,4
- obvezn. iz doh.	843.605	9,9	847.529	11,1
4. Čisti dohodek	941.524	11,0	630.567	8,3
- osebni dohodki	542.243	6,4	572.500	7,5
5. Ostanek za sklade	396.281	4,6	58.067	0,8

*Možen pobot, ki ni vključen v oceno: 681,0 mio din

Poslovni svet DO Aero

NAŠE AKTUALNE TEME

Začele so se planske aktivnosti za leto 1987

Aktivnosti za pripravo letnega plana za prihodnje leto so se pričele že v začetku septembra. Izdelan je bil terminski plan, ki smo ga posredovali vsem nosilcem planiranja. Za pripravo ocene za preteklo obdobje so potrebni določeni podatki, ki služijo kot osnova za oblikovanje izhodišč poslovne politike za prihodnje leto. Vendar že pri teh osnovnih podatkih zamujamo, kot je v Aeru navada, čeprav je delavski svet delovne organizacije sprejel sklep, da mora biti plan pripravljen do konca leta, sprejet pa najkasneje ob zaključnem računu.

Nasploh ugotavljamo, da se v Aeru do planiranja (dolgoročno, letno, mesečno) kaže izredno negativen odnos na vseh ravneh in da se zaradi tega najraje pogovarjamo na pamet (s številkami pa naj se ukvarjajo birokrati v strokovnih službah). S takim načinom pa tudi sami priznamo, da nam cilji niso jasni.

Situacija, v kakršni smo zdaj, je takšna, da bo zahtevala spremembo odnosa do planiranja, saj lahko le na osnovi trdno začrtanih programov in boljšega dela upamo v lepši jutrišnji dan.

Za leto 1987 še nimamo znanih vseh izhodišč, čeprav so se prve razprave v federaciji že pričele in predlagani so bili prvi indikatorji razvoja za naslednje leto.

V pogojih tako visoke inflacije so napovedi zelo otežkočene, vendar bo resolucija za leto 1987 pripravljena do konca oktobra. Ne glede na to pa poznamo naše zmogljivosti in potrebe tržišča. Zato moramo takoj nadaljevati s pripravo plana. Ovira je le naš neresen pristop. Zato bomo v AERU nadaljevali s planskimi aktivnostmi tako, da bomo ob pripravi izhodišč poslovne politike za naslednje leto vgradili vse tiste elemente, ki nam bodo prihodnje leto zagotavljali boljše poslovanje.

Služba planiranja in analiz

Družbeni dogovor

O URESNIČEVANJU
KADROVSKE POLITIKE V SR
SLOVENIJI

Kakšen je namen družbenega dogovora

Namen sklenitve družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji je v tem, da se uresničuje izvajanje družbeno dogovorjene kadrovske politike kot neločljive sestavine politike socialističnega samoupravnega družbenega razvoja Slovenije:

- da bi kadrovsko politiko obravnavali in upoštevali kot bistveno sestavino sleherne družbene in politične akcije,

- da postane načrtovanje vseh družbenih potreb po kadrih sestavni del razvojnih programov samoupravnih organizacij in skupnosti,

- da bo tako uveljavljena neposredna odgovornost za oblikovanje kadrovskih rešitev na vseh ravneh,

- da se zagotovijo pogoji za smotrno in organizirano delovanje vseh nosilcev kadrovske politike,

- da se zagotovijo takšne družbene razmere in možnosti, v katerih se bo oblikovala in uveljavila neodtujljiva pravica delovnih ljudi in občanov kot osnovnih nosilcev kadrovske politike in

- da bo podružbljanje in izvajanje kadrovske politike stalno, od vseh socialističnih sil spodbujen in usmerjen v družbeni interes.

Kdo so udeleženci družbenega dogovora?

Udeleženci so:

Centralni komite Zveze komunistov Slovenije

Republiška konferenca SZDL Slovenije

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije

Republiška konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije

Republiški odbor Zveze združenj borcev NOV Slovenije

Izvršni svet skupščine SR Slovenije

Gospodarska zbornica Slovenije

Izobraževalna skupnost Slovenije

Univerza v Ljubljani

Univerza v Mariboru

Zveza delavskih univerz Slovenije

Združenje izobraževalnih centrov in služb v delovnih organizacijah SR Slovenije

Raziskovalna skupnost Slovenije

Zveza skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije

Kulturna skupnost Slovenije

Telesnokulturna skupnost Slovenije

Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije

Zdravstvena skupnost Slovenije

Skupnost socialnega varstva Slovenije

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji ter vse

Skupščine občin v SR Sloveniji.

Kakšna je vsebina družbenega dogovora?

1. V temeljnih določbah so določeni smotri, načela in naloge, za katere se bodo udeleženci zavzemali, in sicer za:

- vzgojo, razvoj in uveljavitev človeka kot svobodne socialistične osebnosti, ki v združenem delu, skladno z družbenimi potrebami in s svojimi sposobnostmi, tvorno sodeluje pri ustvarjanju, delitvi in porabi dohodka ter si prizadevali za uresničevanje načela delitve po delu in rezultatih dela;

- organizirano in sistematično spremljanje razvoja kadrov, organizi-

ranje vzgojnoizobraževalnih vsebin in oblik ter usklajeno kadrovanje, razporejanje in napredovanje kadrov;

- samoupravno zasnovanost in usmerjenost kadrovske politike, ki izhaja iz družbenoekonomskega in političnega položaja delovnega človeka in občana;

- dolgoročno načrtovanje potreb razvoja, izobraževanja, stalnega izpopolnjevanja in usposabljanja kadrov;
- demokratičnost in javnost vseh kadrovskih postopkov.

Na področju mednarodnih odnosov bodo udeleženci zagotavljali uresničevanje kadrovske politike z medsebojnim usklajevanjem te politike s stalnim evidentiranjem ustreznih kadrov in natančnejšim odrejanjem kadrovskih vprašanj s predpisi oz. samoupravnimi splošnimi akti.

Za uresničevanje smotrov in načel družbenega dogovora se udeleženci obvezujejo, da bodo:

- zagotavljali izdelavo skupnih osnov in kriterijev razvidov del in nalog;

- zagotavljali stalen in enoten sistem načrtovanja kadrovskih potreb na vseh ravneh skladno z razvojnimi programi;

- spodbujali sistem vzgoje in izobraževanja za delo, ob delu in iz dela;

- zagotavljali enotno izvajanje načel in meril pri kadrovanju kadrov za najodgovornejše funkcije in naloge v družbenopolitičnih skupnostih, v družbenopolitičnih organizacijah, v organizacijah združenega dela in na področju mednarodnih odnosov;

- nudili pomoč pri oblikovanju in usposabljanju kadrovskih služb in zagotavljali pogoje za razvoj znanstveno-raziskovalnega dela na področju kadrovske politike.

2. V poglavju »RAZVID DEL IN NALOG« je navedeno zagotovilo, da bodo Gospodarska zbornica Slovenije, samoupravne interesne skupnosti in ustrezni republiški organi poskrbeli za:

- izdelavo skupnih metodoloških osnov za oblikovanje razvidov del oz. nalog ter

- stalno usklajevanje in dopolnjevanje skupnih osnov in kriterijev razvidov del oz. nalog glede na ekonomsko-organizacijski in znanstvenotehnični razvoj organizacije dela, poslovanja in gospodarjenja.

Tako določeni razvidi del in nalog služijo za:

- racionalno in smotrno delitev dela ter razmejitev dolžnosti, pravic in odgovornosti;

- načrtovanje, pridobivanje, izobraževanje, strokovno izpopolnjevanje delavcev skladno z naravo del in nalog;

- izbiro, zaposlovanje in razporejanje delavcev po njihovi strokovni iz-

obrazbi ter z morebitnimi posebnimi zahtevami glede na naravo del in nalog;

- smotrno organizacijo in izvajanje varstva pri delu.

V tem poglavju je tudi opredeljeno, da si bodo udeleženci prizadevali, da bodo v samoupravnih aktih vseh OZD navedena dela in naloge, ki se lahko opravljajo na podlagi pogodbe o delu in kriteriji, ki bodo zagotavljali smotrnost in družbeno opravičeno zaposlovanje upokoencev. Zavzemali se bodo tudi za dosledno izvajanje zakonskih določil glede spremljanja in preverjanja zaposlovanja upokoencev po pogodbi o delu.

Organizacije združenega dela bodo v svojih samoupravnih aktih opredelile naloge s stališča psihofizičnih zahtev, ter s tem omogočile presojo primernosti zaposlovanja invalidov in za delo manj zmožnih oseb.

3. Poglavje »NAČRTOVANJE KADROV« vsebuje zahtevo, da bodo kadrovski načrti vsebovali:

- potrebe, prikazane po objektivnih strokovnih in poklicnih zahtevah,

- program izobraževanja, stalnega izpopolnjevanja in usposabljanja kadrov,

- program za razvoj inovacijske dejavnosti,

- program zagotavljanja pogojev za izobraževanje (štipendiranje, izgradnja domov za učence in študente),

- program za urejanje stanovanjskih in socialnih razmer ter drugih vprašanj družbenega standarda v skladu z družbenim dogovorom o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev.

Opređeljeno je, kakšne obveznosti pri načrtovanju kadrov pri vseh nosilcih družbenega planiranja opravljajo posamezne institucije, kot sta:

- Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje in

- Zavod SR Slovenije za statistiko.

Zveza skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije mora zagotoviti pripravo in stalno usklajevanje metodologije enotne nomenklature in profilov poklicev, strokovno svetovanje in koordiniranje dela pri vseh nosilcih izdelave nomenklature in profilov poklicev.

4. Pri »POKLICNEM USMERJANJU« gre za spodbujanje razvoja poklicnega usmerjanja kot stalno strokovno ter družbeno pomoč mladini in odraslim pri oblikovanju in usklajevanju interesov, želja in sposobnosti, s potrebami združenega dela.

Udeleženci se zavezujejo za dosledno izvajanje sistema štipendiranja, ki mora izhajati iz kadrovskih potreb združenega dela in širših družbenih potreb in predstavljati organsko sestavino sistema usmerjenega izobraže-

vanja. Nadalje za dosledno izvajanje družbenega dogovora o štipendijski politiki v SR Sloveniji in spodbujanje k predlaganju mladih delavcev in otrok delavcev za štipendiste Titovega sklada na podlagi samoupravno dogovorjenih kriterijev.

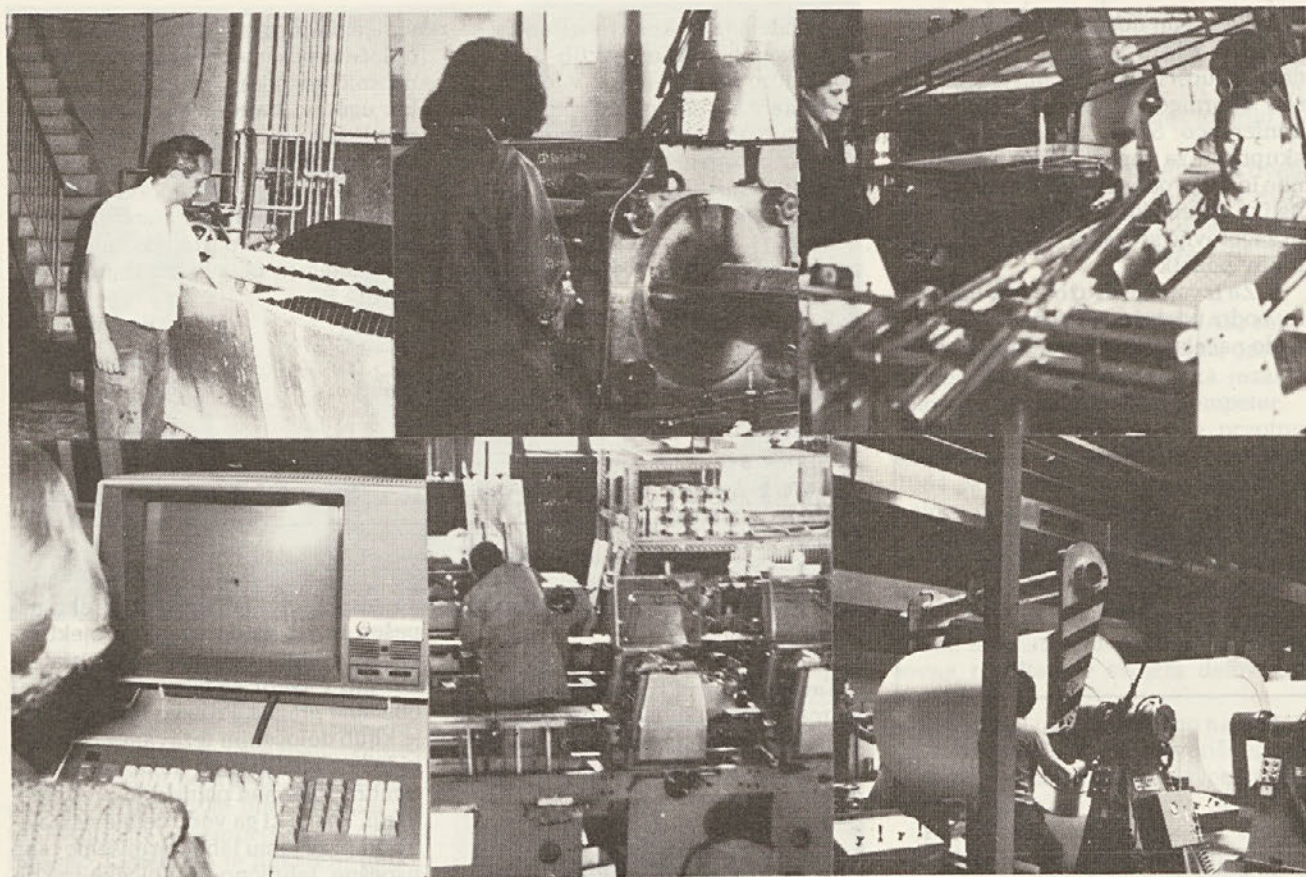
5. »FUNKCIJA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA« je prisotna v obvezi, da bodo udeleženci zagovarjali pogoje za čim doslednejše uresničevanje družbenega dogovora o družbenem izobraževanju v SR Sloveniji, v katerem so nakazane poti za načrtno, usklajeno in stalno družbeno izobraževanje.

Za stalno, organizirano izobraževanje in usposabljanje poslovnih delavcev Gospodarska zbornica izvaja sistem permanentnega izobraževanja. Za področje družbenih dejavnosti enake naloge opravljajo samoupravne interesne skupnosti, kjer jih ni, pa ustrezni republiški upravni organ.

Izobraževalne organizacije in posebne izobraževalne skupnosti bodo uvrstile v svojo redno dejavnost programe stalnega dopolnilnega izobraževanja delavcev in podiplomski študij. Pri tem se bodo povezale z organizacijami združenega dela, Raziskovalno skupnostjo SR Slovenije in si prizadevale za prenos znanstvenih spoznanj v prakso.

6. V poglavju »NAČELA IN MERILA KADROVANJA ZA OPRAVLJANJE NAJODGOVORNEJŠIH NALOG IN FUNKCIJ« se udeleženci zavezujejo, da bodo z medsebojnim sodelovanjem skrbeli za načrtno, stalno in pravočasno kadrovanje kadrov za najodgovornejše funkcije in telesih družbenopolitičnih organizacij, družbenopolitičnih skupnosti, v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, krajevnih skupnostih, družbenih organizacijah in društvi ter v vseh drugih organizacijah in skupnostih. Zavezujejo se še:

- da bodo pri kadrovanju upoštevali idejnopolično opredeljenost kandidatov, opredeljenost za uresničitev zgodovinskih interesov delavskega razreda, za razvijanje samoupravne socialistične demokracije ter delegatskega sistema, da kandidati aktivno sodelujejo pri uveljavljanju samoupravne angažiranosti združenega dela, da imajo pozitiven odnos do pridobitev NOV in socialistične revolucije, krepitve in razvijanja bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, uresničevanja koncepta SLO in družbene samozaščite, da uživajo v svojih delovnih okoljih ugled in zaupanje, da so že s svojo dosedanjjo družbenopolitično in strokovno usposobljenostjo in uspešnim delom dokazali svoje sposobnosti in znanje ter ustvarjalno zavzetost in da so vzgled-

ni občani v svojem življenjskem okolju.

Družbeni dogovor v tem poglavju ureja ravnanje, ko funkcionar, poslovodni delavec ali delavec s posebnimi pooblastili, izpolni pogoje za upokojitve. Tak delavec lahko še nadalje opravlja delovne dolžnosti, če je to odločitev delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil v okolju, kjer posameznik kandidira oz. če to narekuje širši družbeni interes.

Udeleženci bodo skrbeli:

- da se v praksi uveljavi spremljanje uspešnosti dela poslovodnih organov in delavcev s posebnimi pooblastili, zlasti ko gre za uresničevanje sprejetih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov ter razvojnih in planskih nalog in

- da bodo spodbujali podeljevanje družbenih priznanj zaslužnim delovnim ljudem in občanom v organizacijah združenega dela in drugih organizacijah in skupnostih.

7. Poglavje »KADROVANJE NA PODROČJU MEDNARODNIH ODNOSOV« opredeljuje, kako se evidentirajo možni kandidati za delo na področju mednarodnih odnosov v organizacijah združenega dela, v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih interesnih skupnostih. Opredeljeni so tudi nosilci evidentiranja.

Na republiški ravni:

- komisija izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za dela v diplomatskih in konzularnih službah in mednarodnih organizacijah;

- družbenopolitične organizacije za opravljanje del na področju mednarodnih odnosov v družbenopolitičnih organizacijah;

- Gospodarska zbornica za dela na področju mednarodnih odnosov v gospodarski zbornici na republiški in zvezni ravni in v predstavništvih v tujini;

- Republiška konferenca SZDL Slovenije za dela s področja mednarodnih odnosov v visokošolskih temeljnih organizacijah, raziskovalnih organizacijah in organizacijah s področja kulture.

Občinske skupščine pa morajo zagotoviti, da bodo v samoupravnih splošnih aktih o izvajanju kadrovske politike v občini opredeljeni nosilci evidentiranja na občinski ravni.

Postopek izbire kandidatov za delo na področju mednarodnih odnosov mora zagotoviti najkvalitetnejše kadre, ki bodo po svojih političnih in strokovnih sposobnostih in izkušnjah uspešno opravljali dolžnosti.

8. Poglavje »STROKOVNO DELO PRI URESNIČEVANJU KADROVSKE POLITIKE« podrobno razčlenjuje pomoč udeležencev družbenega dogovora pri organiziranju in uspo-

sabljanju kadrovskih služb v organizacijah združenega dela, ki bo zagotavljala strokovne pogoje in podlage za učinkovito in z družbenimi potrebami usklajeno kadrovsko politiko.

Gre za strokovno pomoč pri ustvarjanju pogojev za opravljanje strokovne kadrovske dejavnosti za:

- družbeno načrtovanje kadrovskih potreb,

- sistematično spremljanje razvoja kadrov, kadrovske evidenco in usmerjanje kadrov,

- programiranje in izvajanje stalnega izobraževanja in usposabljanje kadrov za strokovno, samoupravno in družbenopolitično delo in oblikovanje za izpopolnjevanje človekove osebnosti,

- urejanje življenjskih, kulturnih, socialnih in delovnih razmer zaposlenih,

- delitev osebnih dohodkov po rezultatih dela in
- informiranje.

V procesu sodelovanja vseh družbenih dejavnikov v občini sta pomemben člen kadrovska služba skupščine občine in skupnost za zaposlovanje.

Postopno širjenje kadrovske evidence v enoten kadrovski informacijski sistem je ena nadaljnjih obvez udeležencev družbenega dogovora. To širjenje bo opravil Sekretariat za kadrovska vprašanja v Izvršnem svetu skupščine SR Slovenije ob sodelo-

vanju z vsemi nosilci informacijskega sistema: organizacijami združenega dela, skupščinami občin, Gospodarsko zbornico Slovenije, Republiško konferenco SZDL Slovenije, Zvezo skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije in z Zavodom SR Slovenije za statistiko potem, ko se uskladijo potrebe in zagotovijo sredstva s strani uporabnikov podatkov.

9. Za izvajanje družbenega dogovora bodo udeleženci skrbeli tako, da bodo načela in merila kadrovske poli-

tike obdelana in konkretizirana v samoupravnih splošnih aktih o izvajanju kadrovske politike v občini in vnešena v samoupravne splošne akte temeljnih organizacij združenega dela in drugih organizacij in skupnosti v vseh dejavnostih in na vseh področjih družbenega dela.

Za spremljanje izvajanja družbenega dogovora skrbi odbor udeležencev.

Poslovanje in način dela odbora sta določena s poslovníkom. Skladno z nalogami družbenega dogovora odbor

sprejema program dela, v katerem so določeni posamezni nosilci in roki za uresničitev posameznih nalog. Če odbor ugotovi, da eden ali več udeležencev krši oz. ne izpolnjuje obveznosti, mora o tem razpravljati in predlagati ukrepe za odpravo nepravilnosti.

10. V prehodnih in končnih določbah je določen postopek veljavnosti sprememb in objave družbenega dogovora.

Božena Dojer

POROČAMO O ...

Svečana seja delavskega sveta delovne organizacije

S slavnostno sejo delavskega sveta delovne organizacije smo 19. septembra v Aeru obeležili 36. obletnico samoupravljanja. V novi sejni sobi na Čopovi ulici so bila svečano podeljena tudi odlikovanja in priznanja Aera našim najuspešnejšim sodelavcem.

V mesecu maju so samoupravne delovne skupine posredovale predloge za podelitev priznanj komisiji za odlikovanja in priznanja v delovni organizaciji, le-ta je predloge oblikovala in posredovala delavskemu svetu v potrditev.

Delavski svet naše delovne organizacije je na seji 25. junija sprejel sklep, da podeli:

- **Zlati znak Aera in priznanje s posvetilom tovarišu Janezu PETERNELU iz tozda Tovarna celuloze in papirja Medvode**

- **Srebrni znak Aera in priznanje s posvetilom tovarišema Stanetu SATLERJU iz tozda Kemija Šempeter in Vladu GAJŠKU iz tozda Grafika**

- **Bronasti znak Aera in priznanje s posvetilom tovarišici Marjani VREČAR iz tozda Kemija Šempeter.**

DNEVI AERA '86 – DNEVI AERA '86 – DNEVI AERA '86 –

V obrazložitvah za podelitev priznanj je zapisano:

Tovariš Janez PETERNEL, rojen 28. marca 1949 v Ljubljani, opravlja dela in naloge vodje proizvodnje celuloze v Tovarni celuloze in papirja Medvode.

Tovariš Peternel se je po končanem študiju in odsluženju vojaškega roka zaposlil v Tovarni celuloze v Krškem, kjer je sodeloval skoraj dve leti pri izgradnji in zagonu nove tovarne magnetne celuloze. Spomladi leta 1978 je nastopil delo v Tovarni celuloze in papirja Medvode.

Kljub pomanjkanju izkušenj se je takoj resno lotil dela in je zelo hitro obvladal problematiko zastarele proizvodnje celuloze. Pri rekonstrukciji celuloze pa je bil močno angažiran pri novogradnjah, čeprav je tekoče vodnje proizvodnje zahtevalo nezmanjšano skrb. Pridobljene izkušnje pri projektu in izgradnji novih oddelkov je v polni meri uporabil pri zagonu celuloze in svoje znanje v celoti prenašal svojim sodelavcem. Tovariš Peternel je kreativno sodeloval pri vseh problemih in inovacijah in lahko rečemo,

da je bil zagon celuloze zato tako uspešen in čas za doseganje projektirane kapacitete celuloze tako kratek, kar niti v svetu, še manj pa pri nas, ni običajna praksa. Proizvodnja celuloze je kljub določenim težavam z opremo, ki je le v manjši meri nova, že od septembra 1984 nad planskimi predvidevanji. Team, ki ga vodi, deluje usklajeno, in prav temu lahko pripišemo tako uspešne tehnično-tehnološke rezultate pri obratovanju rekonstrukcije tovarne celuloze.

Vzporedno s prizadevnim delom na svojem strokovnem področju je tovariš Peternel deloval in deluje kot član komisije za varstvo pri delu, član delegacije za ZZD občine Ljubljana-Šiška, član izvršnega odbora in član republiške komisije za inovacije pri republiški SIS za gospodarstvo.

Na družbenopolitičnem področju deluje v osnovni organizaciji Zveze komunistov ter je član konference ZKS Ljubljana-Šiška. Svoje znanje in delovne izkušnje uspešno uveljavlja tudi na inovacijskem področju, kjer je veliko prispeval k uspešni zamenjavi uvožene sulfatne celuloze iglavcev in domačo celulozo sulfatnih iglavcev in domačo celulozo sulfatnih listavcev.

Tovariš Stane SATLER, rojen 10. aprila 1936 v Založah, opravlja dela in naloge skladiščnika v tozdu Kemija Šempeter.

Tovariš Satler se je najprej zaposlil v Tekstilni tovarni Šempeter, ki je v šestdesetih letih prenehala z delom. Ko je Aero leta 1962 prevzel opuščene proizvodne prostore, se je tovariš Satler zaposlil v Aeru. Najprej je delal kot šofer, leta 1977 pa je prevzel dela in naloge skladiščnika surovin v Šempeteru.

Pri opravljanju dela je prizadeven in uspešen, s svojimi dolgoletnimi delovnimi izkušnjami pa marsikdaj pri-

pomore k reševanju delovne problematike.

Tovariš Satler je izredno prisoten na samoupravnem, družbenopolitičnem in ostalih področjih in brez njegovega prispevka bi bilo življenje na teh področjih v Šempetru zelo osiromašeno. Omenimo le nekatere funkcije, ki jih je oz. jih še opravlja: več mandatov delegat in tudi namestnik predsednika delavskega sveta tozda, delegat delavskega sveta DO, član izvršilnih organov delavskega sveta v tozdu in delavskem svetu DO, aktiven član in tudi predsednik izvršnega odbora sindikata v tozdu, za kar je leta 1975 prejel srebrni znak občine Žalec, predsednik IGD TOZD, predsednik občinskega odbora za kemično panogo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Žalec, član republiškega odbora kemične industrije, član predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Za aktivno delo v sindikatu je tovariš Satler prejel tudi zlati znak Zveze sindikatov Slovenije.

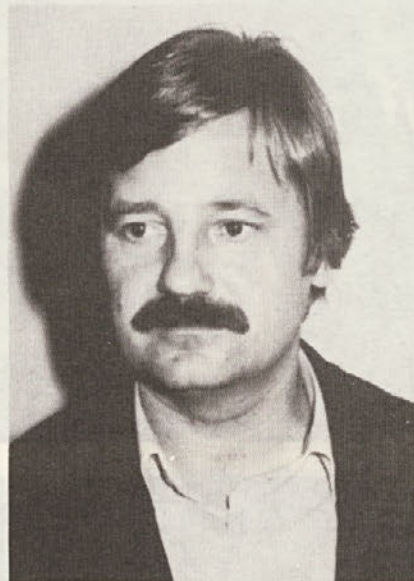
Zelo pomembna pa so tudi njegova prizadevanja na kulturnem področju, za kar je prejel tudi Gallusovo značko in priznanje Rista Savina.

Tovariš Satler že več let zastopa tozda na kegljaških tekmovanjih in drugih športnih igrah, je pa tudi član gasilske enote civilne zaščite v tozdu in skladiščnik opreme za civilno zaščito.

Tovariš **Vlado Gajšek**, rojen 17. junija 1945 v Celju, opravlja dela in naloge vodje oddelka offset plošč v tozdu Grafika.

Tovariš Gajšek se je po končani srednji grafični šoli leta 1963 zaposlil v naši delovni organizaciji, in sicer najprej kot stavec. Po tem, ko je odslužil vojaški rok, je bil prestavljen v kli-

šarno, kjer je opravljal dela retušerja. Zaradi dobrih delovnih navad in ostalih prizadevanj pri delu je napredoval na dela in naloge vodje oddelka offset plošč. To delo opravlja še danes.

Za tovariša Gajška bi lahko dejali, da je uspešen in marljiv delavec, njegovo znanje, ki ga nesebično prenaša na mlajši rod, pa je izredno dragoceno.

Aktivno je deloval in še deluje na samoupravnem področju, kot delegat delavskega sveta tozda in delavskega sveta delovne organizacije (dve mandatni obdobji) in kot član komisije za delovna razmerja. V preteklem mandatnem obdobju je v tozdu opravljal funkcijo predsednika delegacije samoupravne interesne skupnosti za telesno kulturno skupnost občine Celje, na letošnjih volitvah pa je bil izvoljen v skupno delegacijo samoupravne interesne skupnosti za socialno skrbstvo. Družbenopolitično deluje pred-

vsem v krajevni skupnosti, uspešen pa je tudi na inovacijskem področju, kjer je letos prejel tudi srebrno plaketo za tehnično izboljšavo pri pripravi tiskarskih form za ekspres loterijo in tiskanje časopisov.

Tovariš Gajšek je izredno aktiven na športnem področju, saj je bil dvakrat sindikalni prvak, enkrat drugi, večkrat pa tudi prvak Aera v namiznem tenisu.

Tovarišica **Marjana VREČAR**, rojena 31. januarja 1935 v Grižah, opravlja dela in naloge pomočnika rezalca selotejpa v tozdu Kemija Šempeter.

Tovarišica Vrečar je bila prvotno zaposlena v obratu matric, od leta 1964 pa do danes pa opravlja dela in naloge pomočnika rezalca selotejpa.

Izrazita delovna uspešnost tovarišice Vrečar se zrcali v njeni marljivosti in veliki delavnosti. Pri svojem delu je zelo uspešna, saj redno presega časovne normative in tako presega delovne rezultate v svojem delovnem okolju.

Poleg tega pa je še izredno natančna pri svojem delu. Zaradi tovariškega in iskrenega odnosa do sodelavcev jo leti zelo cenijo.

Tovarišica Vrečar se je že zgodaj vključila v delo na samoupravnem področju, saj je aktivno delovala kot član kadrovske komisije na ravni DO Aero takrat, ko še niso bile organizirane tovrstne komisije v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb. Opravljala pa je tudi funkcijo delegata delavskega sveta tozda in delovala kot član komisije za delovna razmerja v temeljni organizaciji.

Aktivna je bila tudi v sindikatu, kot članica izvršnega odbora sindikata v tozdu Kemija Šempeter dve mandatni obdobji. V svojem prostem času se ukvarja tudi s kulturno dejavnostjo, saj že dlje časa prepeva v pevskem društvu Griže. Kot članica narodne zaščite aktivno deluje tudi v temeljni organizaciji.

Slavnostna govornika na seji sta bila Ivo Cvikl, predsednik delavskega sveta delovne organizacije in Milan Zupančič, glavni direktor Aera.

V kulturnem programu sta nastopila mešani pevski zbor Aero in recitacijska skupina iz naše delovne organizacije. Seja je kljub skromni udeležbi delegatov delavskega sveta delovne organizacije potekala v svečanem vzdušju, dobitnikom priznanj in tudi ostalim udeležencem pa bo gotovo ostala v lepem spominu.

Uredništvo

Srečanje AERO – Akademija likovnih umetnosti

V dnevih Aera '86 je bilo tudi poslovno srečanje med predstavniki Akademije likovnih umetnosti in naše delovne organizacije.

Tako so se razgovorov udeležili s strani Akademije likovnih umetnosti poleg dekana tovariša Bogoslava Kalaša še dr. Jelisaveta Čopič, dr. Franc Cuk, profesorja Peter Skalar in Romana Lesnika in sekretar akademije tovariš Potokar.

S strani naše delovne organizacije so se razgovora udeležili poleg pomočnice glavnega direktorja Jelisavete Podgornik še direktor tozda Grafika, Drago Vračun, razvojni tehnolog za barve tovariš Božič, vodja službe marketinga in propagande Anita Brajkovič in namestnik predsednika delavskega sveta delovne organizacije Marko Robida.

Razgovor je potekal v štirih smereh:

- analiza dosedanjega dela,
- program umetniških barv in ostalih sredstev,
- oblikovanje,
- izobraževanje.

Analiza dosedanjega dela

V skladu z določili SS o združevanju dela in sredstev ter osnovah neposredne menjave dela se je dosedanje delo odvijalo na naslednjih področjih:

- tehnologija barv,
- kolonija študentov ALU,
- mladina,
- izobraževanje.

Sama vsebina sodelovanja je presegla določila iz SS zato smo se dogovorili, da pripravimo ustrezno dopolnitev IV. člena SS in jo posredujemo v potrditev samoupravnim organom.

Program umetniških barv in ostalih sredstev

Predstavili smo program umetniških barv in dopolnilnih sredstev Jakopič v obliki gotovega proizvoda, ki ga plasiramo na tržišče in prodajno pismo kot prvo pisno informacijo o programu Jakopič.

Dekan tov. Kalaš je pohvalil proizvod in prenesel pozitivno oceno s tržišča. Ker smo program Jakopič razvili tudi v sodelovanju z ALU, je obojestransko zadovoljstvo toliko večje. Predstavniki ALU so se pripravili vključevati tudi v akcije pospeševanja prodaje. Razvojno delo za leto 1987 in tekoče pa je potrebno opredeliti v posebnem programu, ki mora vsebovati vse elemente od cilja naloge z vidika kvalitete do časovnih in finančnih elementov. Predlog programa bodo izdelali strokovni delavci Aera in ALU in ga vključili v redni program dela na področju razvoja.

Oblikovanje

Oblikovanje kot študijska smer v okviru ALU je novost, saj predstavlja šolsko leto 1986/1987 tretje leto vpisa. Sam študijski program še realno ni dokončen; smeri študija pa se delijo na:

- vizualne komunikacije,
- industrijsko oblikovanje,
- unikatno oblikovanje.

Dogovorili smo se, da zagotovimo tudi na tem področju osnove trajnejšega sodelovanja zlasti z naslednjih vidikov:

1. nadaljnega študija (rednega in izrednega),
2. funkcionalnega izobraževanja; za oblikovalce, tehnologe, risarje, prodajno operativno itd.,
3. posebnih seminarjev, posvetov za strukturo, ki sprejema odločitve in ocenjuje opravljeno delo na področju oblikovanja.

Izobraževanje

ALU v skladu s svojim programom dela zagotavlja standardne oblike izobraževanja s področja slikarstva in kiparstva za javnost npr. likovne večerne šole. Dogovorili smo se, da za slikarje in kiparje amaterje delavce Aera ALU ne organizira posebnih oblik izobraževanja temveč se le-ti vključujejo v redne oblike.

Osrednji dogodek srečanja je bila otvoritev razstave del študentov ALU, ki je bila sestavljena iz del nastalih v okviru 3. likovne kolonije na temo delavec/ustvarjalec in del, ki so nastala v okviru rednega študijskega programa. Dr. Jelisaveta Čopič je v besedah razstavi na pot opisala vsebino – pomen razstave.

Kako pa smo jo sprejeli delavci Aera. Po obisku v Muzeju revolucije nikakor; po komentarjih, ki spremljajo razstavljenih dela (trenutno v jedilnici TOZD Trzinje, razstava pa bo predstavljena v vseh TOZD in v DSSS) pa prej z neodobravanjem kot z odobravanjem. Ostaja vprašanje: Kdo razume umetnika in umetnost?

Dnevi Aera v Medvodah

V našem medvoškem tozdu so se skladno s programom letošnjih Dnevov Aera odvijale enake aktivnosti kot v ostalih temeljnih organizacijah in delovni organizaciji.

»Kako pa zdaj, ko ste se poslovili od aktivnega dela?«, smo povprašali nekatere.

SLAVKO ZULE – dosedanji direktor temeljne organizacije: »Tako hitro sem odšel v pokoj, da se še nisem popolnoma znašel. Skoraj 18 let sem bil v tovarni in pogrešam sodelavce, saj se človek težko odvadi dela, ki ga je opravljal vrsto let. Še vedno spremljam dogajanja v tovarni, saj mi ni vseeno, kako je z njo. V največje zadovoljstvo pa mi je, da je tovarna vedno uspevala. Menim pa, da bi s spremembami zakona o združenem delu bilo treba odnose v AERU spremeniti, in sicer tako, da bi Medvode dobile

V prazničnih dneh je v Medvodah potekalo srečanje več generacij naših delavcev, saj so bili kar trije dnevi posvečeni sodelavcem, ki so se upokojili v letošnjem ali preteklih letih.

V ponedeljek, 15. septembra, so bila podeljena priznanja s praktičnim darilom sodelavcem, ki so v zadnjem obdobju stopili v vrste upokojencev.

status delovne organizacije, AERO Celje pa status sozda. Če se to ne bo uredilo, lahko pride do zapletov in težav. Ob koncu naj še povem, da me s kolektivom povezujejo zelo lepi spomini in da sem izredno zadovoljen, da sem delal v taki tovarni in med takimi ljudmi.«

»**PETER JAMNIK** – izparilec pinotana: »V tovarni sem delal celih 37 let. Imam manjšo kmetijo in dela je vedno dovolj. V začetku sem tovarno in sodelavce pogrešal, zdaj pa je že bolje. Ni lahko, če si v tovarni toliko let in kar na hitro nehaš hoditi na delo.«

ANTON SUŠNIK – sekalec lesa: »Sem zadnji izmed delavcev, ki se je v

tovarni zaposlil leta 1946. Zadnjih 25 let sem delal kot sekalec lesa, ves čas v izmenah. Zato je zdaj po 40. letih zame pokoj velika sprememba in imam občutek, kot da je vsak dan nedelja.«

ANICA TEHOVNIK – skladiščnik gotovih izdelkov: »Upokojila sem se junija letos in na tovarno se večkrat spomnim. Vendar imam tudi zdaj dovolj dela, dopoldne pazim na dva vnuka in kuham, pa tudi z vrtom in hišo je veliko dela. Je pa res, da lahko delam bolj počasi kot prej, ko sem še delala v tovarni.«

Torek, 16. september, je bil dan, ko so se srečale vse generacije ob otvoritvi vzdrževalnih delavnic. Družabni del srečanja se je odvijal v Domu kulturnih organizacij v Sori.

Nekdanji sodelavci so v sproščeni pogovoru povedali:

FRANC SVOLJŠAK: »Upokojil sem se leta 1985. Delal sem na papirnem stroju kot vodja priprave snovi. V tovarni sem delal celih 36 let. Začel

sem na lesnem prostoru, nato sem 20 let delal pri izžemalnem stroju, najprej kot pomočnik, po končani papirniški šoli ob delu pa sem postal vodja izžemalnega stroja. V novi papirnici sem predsedal na papirni stroj. Najboljši medsebojni odnosi so bili v tem delovnem okolju, vendar pa sem se bolje počutil pri izžemalnem stroju. Za dolgočas nimam časa. Na začetku sem pogrešal sodelavce, vendar sem prebolel tudi to, saj sem se na pokoj pravočasno pripravil. Zdaj težav ni več, ves prosti čas pa mi vzame kmetija. Na srečanje pa zelo rad pridem in tudi izleta upokojencev ne mislim opustiti.«

LADISLAV BAČAK: »V tovarni sem delal kot vodja finančno-računovodskega sektorja. Tovarno izredno pogrešam, ne pa toliko odgovornega

dela, ki sem ga opravljal. Sicer pa ima pokoj tudi dobre lastnosti. Zjutraj mi ni treba zgodaj vstajati, več časa imam tudi za urejanje vrta in razne nakupe, ki jih prav rad opravljam. V krajevni skupnosti Boris Kidrič v Bežigradu sem tajnik društva upokojencev in zanj vodim tudi knjigovodstvo.«

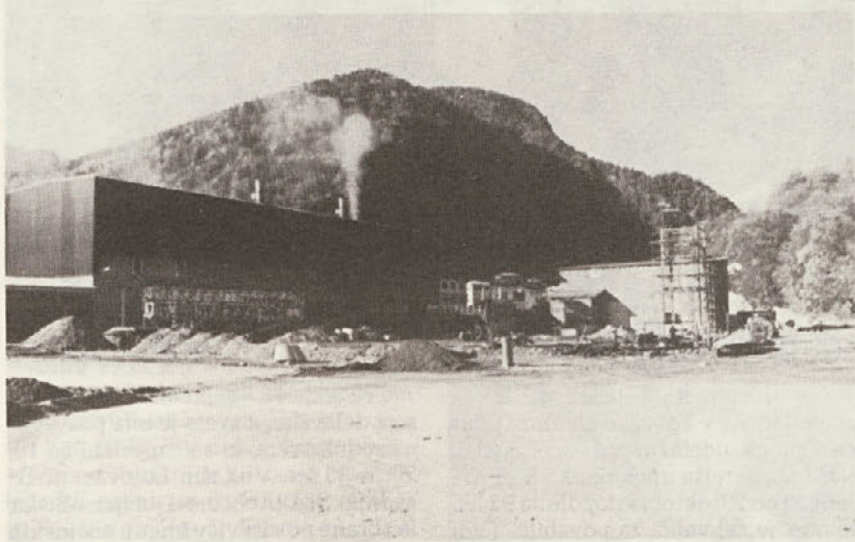
MILKA TRČEK: »Upokojila sem se že leta 1967. V tovarni sem delala 20 let na različnih delovnih mestih, od komercialnega sektorja pa vse do računovodstva, nazadnje kot referent za družbeni standard. Najraje sem delala v družbenem standardu. To delo je bilo zelo pestro. Rada sem delala z ljudmi, saj sem se z vsemi razumela in s sodelavci nisem imela težav. V delokrog družbenega standarda je takrat spadala kuhinja, počitniški domovi, samski dom in ambulanta. Vodila sem razpored ordinacijskih ur obratnega zdravnika, razporejala delavce v samskem domu. Samski dom je bil takrat še v baraki, ki je stala na prostoru sedanje garažne hiše v Medvodah, nekaj delavcev pa je stanovalo na prostoru sedanje papirnice. Med drugim sem skrbela tudi za red in mir v samskem domu. Po tovarni pa mi ni dolgočas, saj tudi sodelavcev iz moje generacije ni več v tovarni. Zato pa zelo rada pridem na srečanje, da skupaj malo poklepetamo. Vsem v tovarni, ki se nas vsako leto spomnijo na tako lep način, se iskreno zahvaljujem.

ALOJZ AVGUŠTIN: »V tovarni sem bil 30 let pripravljalec kisline, pred tem pa sem šest let delal na les-

nem prostoru. Na lesnem prostoru je v skupini delalo dvanajst delavcev. Delali smo samo dopoldne, raztovarjali smo les, premog in pirit. Vendar me je želja po napredovanju pripeljala v obrat za pripravo kisline, kjer sem delal kot pomočnik. V pripravi kisline je bilo delo zelo umazano in zahtevno, tu je lahko delal le zdrav človek. Najbolj pa mi je ostala v spominu noč od 12. na 13. januar 1961, ko smo prvič zakurili novo žvepleno peč. Zunaj je bilo -28°C . Na peči je bilo okrog 80 ven-

tilov in če bi le-ti zamrznili, bi peč ugasnila in posledica bi bila zastoj tovarne. Vesel sem, da v času službovanja nisem povzročil nesreče ali večje škode, ki bi se sicer pri težkem in odgovornem delu lahko zgodila, vesel pa sem tudi, da sem še vedno čil in zdrav in da lahko uživam ob mojih dveh konjičkih, to so čebele in delo na vrtu.

V sredo, 17. septembra so se upokojenci udeležili izleta v Tovarno celuloze Obir.

Del Tovarne celuloze Obir

Obiskovalce iz Medvod so predstavniki Tovarne celuloze Obir prisrčno sprejeli. Inženir Peter Kuchar, vodja lesnega oddelka je povedal, da je bilo leto 1979 za rebrško tovarno celuloze pomembna zgodovinska prelomnica. Rebrški delavci so se odločno postavili po robu načrtom koroškega Heimatdiensta in koroške svobod-

njaške stranke, ki sta hotela preprečiti nastanek nove družbe – današnje Tovarne celuloze Obir. Tovarna celuloze Obir je mešano avstrijsko-jugoslovansko podjetje s sedeži v Celovcu in Ljubljani.

Tovarna je pričela proizvajati celulozo 20. julija 1979. Glavna naloga, ki čaka tovarno je, da ukrenejo vse, da

bodo v hudi konkurenci na avstrijskem, jugoslovanskem, evropskem in svetovnem trgu, naredili vse tisto, kar jim bo omogočilo ohraniti delovna mesta, ki pomenijo za območje, v katerem delajo, bistveno gibalo obstoja in napredka.

Gospod Kuchar je ob koncu dejal: »Ko razvijamo ekonomsko sodelovanje z delavci papirne industrije Slove-

nije, ne smemo pozabiti tudi na tesne človeške stike med delavci Tovarne celuloze Obir in papirničarji v Sloveniji. Zato bomo tudi v prihodnje krepili kulturne, športne in druge stike s papirnicami v Sloveniji, obenem pa bomo iskali gospodarske in druge stike v celotnem jugoslovanskem prostoru.«

Zaradi starostnih težav se izleta upokojencev v Tovarno celuloze Obir niso mogli udeležiti vsi upokojenci. Naša najstarejša upokojenka Kati Krmelj, ki bo 23. oktobra dopolnila 92 let, se nam je zahvalila za povabilo. Tudi ob najinem srečanju v Domu na Bokalcah, kjer prebiva zadnjih 10 let, je povedala, da je zelo vesela, ker se je še spomnimo. Kajti leto 1912, ko je po »vezah« prvič prestopila tovarniška vrata, je zelo daleč. Dve svetovni vojni sta jo spremljali na njeni delovni poti, ukinitve papirnice leta 1931, ko so upadla naročila, nemške lastnike so zamenjali delavci, konje in vozove moderna transportna vozila, toda spomin na tiste hude, pa tudi lepe čase, je še vedno živ.

KATI ob njenem lepem življenjskem jubileju želimo vsi delavci Aera veliko zdravja in osebne sreče.

Četrtek, 18. september. Svečana seja delavskega sveta je bila posvečena sodelavcem, ki so zaposleni že 10, 20 in 30 let. Vukašin Lutovac, predsednik SZDL občine Ljubljana-Šiška, je zbrane pozdravil v imenu občinskih družbenopolitičnih organizacij in jim zaželel še veliko delovnih in osebnih uspehov. Dušan Brekič, direktor tozda, pa je poleg čestitk zaželel, da s skupnimi močmi dosežemo še ugodnejše rezultate.

Dneve Aera smo v medvoškem tozdu sklenili s srečanjem delavcev na kopališču v Sori

V Dnevih Aera so se zvrstila tudi razna športna tekmovanja in srečanja gasilskih enot DO Aero.

Cveta Robas
Karmen Dovč

Na izletu z našimi upokojenci

»Aeru se toplo zahvaljujemo za čudovit izlet in vso pozornost! Seveda želimo, da bi bilo tako tudi v prihodnje.« Te besede so drug za drugim sporočali naši nekdanji sodelavci že med izletom, še posebej pa ob zaključku. Mnogi so še dodali: »To napišite najprej!«

Res, lep dan je bil. Sedemnajstega septembra zjutraj se je 135 naših upokojencev zbralo pri avtobusih pred Vrtnico v Celju na začetku že tradicionalnega izleta v Dnevih Aera.

Vrstili so se prisrčni pozdravi in srečanja starih znancev in prijateljev. Jutranje sonce je obetalo lepo vreme, rdeči nageljni pa so poudarili vedro, pa tudi slavnostno razpoloženje.

V prijetni vožnji, med kramljanjem in pogovori ter obujanjem spominov, smo se pripeljali do Atomskih topliv v Podčetrtku. Po čaju ali kavici v hotelu smo nadaljevali izlet.

Ustavili smo v Kumrovcu. V spominskem parku smo najprej obiskali rojstno hišo Josipa Broza-Tita, ki skupaj z ostalo narodnozgodovinsko podobno Starega sela ohranja obeležje časa otroštva Josipa Broza, ob prehodu iz 19. v 20. stoletje. Obnovljena stara jedra Titovega rojstnega kraja, s tradicionalno arhitekturo hrvaškega Zagorja, tvorijo bogastvo običajev, obrti in načina življenja v preteklosti.

Povzpeli smo se tudi do Doma borcev in mladine Jugoslavije ter si ogledali zanimivosti.

Naslednja postaja, namenjena sprostitvi in predahu, so bile Tuheljske toplice. Le-te skupaj s Krapinskimi in Stubičkimi toplicami predstavljajo zaokroženo ponudbo naravnih zdravilišč na tem področju, pa tudi širše in izven meja naše domovine.

Pot nas je vodila v Stubico, k veličastnemu pomniku kmečkih uporov in Matiji Gubcu. Strokovnjaki to obeležje ocenjujejo kot enega najlepših in največjih zgodovinskih spomenikov pri nas, vse nas pa je prevzela njegova izredno bogata izpovednost. To doživetje smo sklenili s skupinskim posnetkom.

Z zanimanjem smo si ogledali tudi nekdanjo stubiško graščino, v kateri je predstavljena zgodovina kmečkih uporov.

Od tod smo se spustili v dolino, v hotelu Matija Gubec pa nas je čakalo okusno kosilo. Presenetila nas je hitra postrežba.

Dan, obsijan s soncem, je popoldne postal prav vroč in skoraj nestrpno smo že pričakovali naslednjo točko našega izleta. To je bil grad Mokrice,

ki je s svojo zeleno okolico ponudil več sence in prijetno osvežitev. Na grajskem dvorišču je zaigrala harmonika, zaslišala se je lepa slovenska pesem. Med našimi upokojenci je več dobrih pevcev, vendar nas je čas, žal, že priganjal naprej.

Popeljali smo se skozi Krško in naprej med bujne vinograde v Sremič, na lepo razgledno točko, kjer je gostišče »Pri treh lučkah«. Dobra večerja, svež domač ajdov kruh in žlahtna kapljica so stopnjevali živahnost, ob glasbi pa so mnogi tudi zaplesali.

In vse prehitro je prišlo slovo, polno lepih želja in veselih klicev: Nasvidenje prihodnje leto!

Na izletu smo se veliko pogovarjali. Pomenkovali o tem in onem, o zdravju, pokojninah, skrbih in še o čem. Naši nekdanji sodelavci so pripovedovali, kako veseli so bili letošnje Aerove denarne nagrade za upokojence, da se vsako leto veselijo srečanja na izletu in da radi preberejo naše Informacije in Naš Aero. Nekatere smo povprašali, kako se počutijo kot upokojenci, kaj menijo o izletu in koliko so še povezani z našo delovno organizacijo.

Martin STOJAN: – Čeprav sem v pokoju že šesto leto, se še vedno počutim kot Aerovec. Lep del svojega življenja in dela sem bil v Aeru, polnih šestnajst let.

Ohranil sem dobre stike z mnogimi sodelavci in tako sem kar močno povezan z delovno organizacijo. Vesel sem uspehov Aera, saj sem tudi sam sodeloval v njegovem razvoju. Spominjam se naših velikih korakov in hitrega vzpona v obdobju združevanja s Cetisom in Medvodami. Iskreno želim, vse najboljše tudi v prihodnje.

Veliko je lepih spominov. Če ob tem pomislim še na prizadevanja, pozornost in skrb, ki jih Aero posveča nam, upokojencem, poudarjam, da je naša delovna organizacija lahko svetel vzor mnogim drugim. Zato smo še toliko bolj navezani na Aero, saj se lahko vsak, ki je v njem delal, počuti kot zares aktivni sodelavec.

Amalija MEH: – Vsako leto smo prijetno presenečeni. Menim, da boljše skoraj ne bi moglo biti. Na lepem izletu, med prijetnimi sodelavci, se vse težave pozabijo.

Aeru želimo vse lepo in dobro in upam, da bo tako tudi v prihodnje.

Anica VREČKO: – V Aeru sem delala več kot 31 let. Rada se spominjam lepih trenutkov. Seveda pa je bilo včasih tudi težko, saj delo prinaša oboje.

Odhod v pokoj je bil zame zelo boleč. Zdi se mi, da so bili prvi meseci najdaljši v mojem življenju.

Velikokrat razmišljam o Aeru, sodelavcih in včasih jih tudi obiščem. Rada prebiram Informacije in Naš Aero. Tako se nadaljujejo moji stiki z delovno organizacijo. Pa tudi skrb Aera za nas upokojence je izredna. Letos smo bili še posebno veseli prispevka, ki smo ga dobili v maju.

Tudi v prihodnje si želim prijetna srečanja upokojencev, nekdanjih in sedanjih Aerovcev. Upam, da ne boste pozabili na nas, vsem pa želim veliko uspehov.

Bogo ULAGA: – Lahko rečem, da Aero zelo dobro skrbi za svoje upokojence. V pokoj sem odšel leta 1983, v Aeru pa sem delal 37 let. Zdaj, ko je časa na pretek, se ukvarjam z zajčerejo, moj hobi pa je gobarstvo.

Srečanje upokojencev je uspela stvar.

Margareta HRIBERŠEK: – Sem še »mlada« upokojenka, saj sem se upokojila v letošnjem letu. V Aeru sem delala 29 let. Večkrat mi je dolgčas po

sodelavkah, ker smo se zelo dobro razumele.

Sicer mi dela ne zmanjka. Skrbim za vnučka, v gospodinjstvu je vedno dovolj dela, rada sem tudi na vrtu.

Ponosna sem na priznanje, ki sem ga prejela za delo v sindikatu občine Zalec, vesela in zadovoljna pa, ko vidim, kako lepo Aero skrbi za nas.

Janko MARTINOVIČ: – Vsekakor moram zelo pohvaliti Aerovo skrb za upokojence. Delovna organizacija namenja veliko pozornost življenjskemu

Kumrovec

Pred spomenikom Matije Gubca

Na dvorišču gradu Mokrice

standardu svojih delavcev in menim, da se vsi lahko dobro počutimo, ne le kot delavci, tudi kot ljudje. Živim v Beogradu in povedati moram, da je pri nas ob odhodu v pokoj vse drugače. Povsod hitro pozabijo na svoje nekdanje sodelavce. Zato sem še pred časom napisal članek o izredni Aerovi pozornosti do delavcev in upokojenecv. Moj prispevek je bil objavljen v Politiki. Vsa ta skrb za delavce je gotovo tudi pomembna spodbuda za dobro delo. V pokoju sem že 16 let in dobro se počutim. Tudi po zaslugi Aera. Naš izlet je dobro organiziran, vzdušje je prijetno, lepo nam je...

V pogovoru z našimi nekdanjimi sodelavci smo pravzaprav osvetlili le en kamenček v mozaiku življenja, razmišljanj in doživetij. Lahko smo veseli in ponosni nanje, ker so tudi oni takšni. In lahko jim iskreno zaželimo: Kmalu nasvidenje!

Dan kasneje sem se o izletu pogovarjal tudi z našo socialno delavko Romano Ilovar, ki je vestno pripravljala in skrbela za srečanje z upokojenci. Takole je povedala:

– Priprave za izlet se vsako leto pričnejo običajno v mesecu juniju po sestanku organizacijskega odbora za Dneve Aera. Več let že uspešno sodelujemo s turistično agencijo Kompas, s katero izberemo in izpeljemo načrtovane aktivnosti.

Izlet sam je le del stalne skrbi za naše upokojene sodelavce, vsekakor pa je priložnost za ohranjanje stikov z njimi. Želimo, da bi na izletu vsaj za kratek čas pozabili na vsakdanje skrbi in veseli smo, če uspemo.

Besedilo in fotografije:
Tone Škerbec

Srečanje s sodelavci, ki so se letos upokojili

V dnevih Aera so se srečali tudi naši sodelavci, ki so se upokojili ob koncu preteklega leta in v letošnjem letu. Sodelavci iz celjskega območja so se sestali v jedilnici tozda Grafika, medvoški po v našem tozdu v Medvodah. Iz vodstva delovne organizacije se je srečanja udeležil Jože Jakop, pomočnik glavnega direktorja, iz temeljnih organizacij pa direktorji le-teh,

razen direktorjev tozdiv Trženje in Kemija Šempeter ter vodij organizacijskih enot, v katerih so delavci doslej delali.

Z udeleženci srečanja so bili tudi predsednik delavskega sveta delovne organizacije in predstavnik konference sindikata. Po uvodnih pozdravih in slavnostnih nagovorih so bila našim sodelavcem podeljena spominjska darila, vsem tistim, ki so najmanj dvajset let delali v Aeru, pa tudi zlati znaki delovne organizacije in priznanje s posvetilom. Priznanja je podelil predsednik delavskega sveta delovne organizacije Ivo Cvikl.

Zlati znak Aera in priznanje s posvetilom so iz tozda Kemija Celje prejeli za dolgoletno delo v Aeru:

Alfonz SREBOT za 35 let dela
Ivan CILENŠEK za 33 let dela
Štefka ZUPANC za 27 let dela
Anica TOMAŽIČ za 26 let dela

Iz tozda Kemija Šempeter

Ivica SREDENŠEK za 35 let dela
Anica ŠORLI za 35 let dela
Margareta HRIBERŠEK za 29 let dela

Iz tozda Grafika

Alojzija KORUNIČ za 31 let dela

Na slavnostnem srečanju v Medvodah je priznanja podelil namestnik predsednika delavskega sveta delovne organizacije Marko Robida.

Priznanja so prejeli:

Anton SUŠNIK za 40 let dela
Peter JAMNIK za 37 let dela
Janez POLENŠEK za 34 let dela
Marija GORENC za 25 let dela

V sproščnem pogovoru po svečani večerji so naši »novi« upokojenci pripovedovali, kako so živeli in delali vsa ta leta. Delavke iz Šempetra niso mogle skriti razočaranja, ker iz njihove temeljne organizacije na srečanje ni bilo niti vodij organizacijskih enot, v katerih so delale, niti predstavnikov vodstva tozda.

Večer z našimi sodelavci, ki so odšli v pokoj, je popestril Mešani pevski zbor Aera, pevci pa so poskrbeli tudi za vedro razpoloženje.

Predstavnike organizacijskega odbora za Dneve Aera in kadrovske-socialne službe, ki so pripravili prijetno srečanje, lahko pohvalimo, saj so poskrbeli za izredno lep večer, ki se ga bodo vsi radi spominjali.

- DR -

Lepa nedelja v Logarski dolini

V tiho prebujajočem se nedeljskem jutru so se 7. septembra že pred sedmo uro pred tozdom Grafika pričeli zbirati udeleženci izleta v Logarsko dolino. Na tradicionalno akcijo v letošnjih Dnevih Aera se je podalo dvaintrideset izletnikov – delavcev iz vseh naših temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb – s svojimi družinami, pa tudi posamezno. Pomisleki in razmišljanja, zakaj niso prišli še ostali, ki so se prijavili za izlet, so bila kar hitro pozabljena v prijetni vožnji po Savinjski dolini. K domačnosti in vedremu razpoloženju sta prispevala lep delež tudi pozdrava vodje izleta Ivanke Pajk in Kompasovega avtobusa. In čeprav je bila skoraj polovica izletnikov otrok naših delavcev, je dokaj zgodnja jutranja ura še umirjala običajni živ-žav.

Jesenske meglice so se vse hitreje dvigale in na pragu našega gorskega sveta so se odpirali čudoviti pogledi na gozdove in vrhove v bližnji okolici.

Za prvi postanek smo se odločili pri Iglu in kar malce razočarani ugotovili, da je okrepevalnica zaprta. Že med vožnjo smo opazovali gostinske lokale in ugotavljali, da so še skoraj vsi zaprti. Ugibali smo, ali je tod že res konec sezone ali gre za gornjesavinjsko »značilnost«. Ob tem gostinsko-turističnem mrtvilu se je malo za šalo, malo zares razvil pogovor o široko zastavljeni akciji – Slovenija moja dežela. Že je bil tudi pomislek, kaj bi se zgodilo, če bi se na tej točki ustavila večja skupina in si zaželela nekaj več predaha.

Dobrega razpoloženja naše skupine ta dogodek sicer ni pokvaril, saj so bili nahrbtniki polni dobrot, razmišljali pa smo tudi že o poti, ki je še pred nami.

Pri Rogovilcu so nas zapustili štiri planinci, ki so se odločili za daljšo turo. Odšli so na Strelovec, z vrha te gore pa se bodo spustili na Klemenškovo planino in se nam tam pridružili. Koča na Klemenškovi planini je bila cilj našega izleta.

Pripeljali smo se v Logarsko dolino. Sprejela nas je v vsej svoji, že mnogokrat opisani lepoti, Tisto lepo jutro, morda v naših občutkih, še posebej sveža in častljivo nedotaknjena. Prvi stik z njo je bil še toliko lepši, ker so sončni žarki uprizorili pravo igro na vrhovih gora, ki jo obdajajo.

Ustavili smo se pri Domu planincev in se okreščali, pretežno iz lastnih nahrbtnikov. Izvedeli smo, da v Izletnikovem planinskem domu še teče živahno slavje sedmih Celjanov – ude-

ležencev pohoda v Logarsko dolino, ki so se v petek ponoči peš odpravili iz Celja. Svojevrsten podvig!

Po dobri uri zmerne hoje smo tudi mi prispeli na cilj. Na Klemenškovi planini nas je pozdravila najstarejša postojanka gorništvu na Slovenskem – planinska koča iz leta 1825. Veselo smo se zbrali za skupni posnetek pred njo. Po obveznem čaju smo se kot martinčki v skupinah razlezli na soncu, otroci pa so se predali živahnim igram. Med prijetnimi klepeti smo opazovali gore in vrhove Ojstrice, Planjave, Brane, Turške gore, Štajerske Rinke, Mrzle gore ... Sledili smo živim pikam – planincem na Turški gori. Razgled je zares nudil obilo spoznanj in doživetij.

Pridružil se nam je neumorni Blaž Črepinšek, ki se je odločil za turo s kolesom do Logarske in »skok« na

Klemenčo. Dočakali smo tudi naše štiri planince s Strelovca.

Popoldne smo se spustili v dolino. Z avtobusom smo se odpeljali do slapa Savinje in otroke popeljali do Rinke. Za mnoge med njimi je bilo prijetno presenečenje in nova zanimivost, saj je bil najmlajši izletnik star štiri leta.

Še posebej radovedno pa so si otroci ob povratku v Lučah ogledali nagačnega medveda, ki je pred časom tod povzročil veliko škodo kmetom in se trdovratno izmikal lovcem.

Morda smo zapis o izletu naslovili nekoliko preskromno, saj je vsem udeležencem nudil sproščeno uživanje v prelepi naravi. Vsekakor pa moramo pohvaliti veliko pozornost in skrb vodje izleta Ivanke Pajk, za dobro počutje in varen korak pa so poskrbeli tudi Miro Ribežl ter Karli in Andrej Wiegele.

Tone Škerbec

Srečanje gasilcev Aera v Medvodah

Gasilske organizacije Aera, ki delujejo v naših temeljnih organizacijah v Šempetru, Medvodah in Celju, se sicer poznajo, vendar pa doslej, razen organizacijskih stikov, ni bilo medsebojnega sodelovanja. To velja predvsem za vzgojo, preventivo in operativno. Vzrokov za to je več, glavni pa so oddaljenost, več občin, različna oprema in seveda kadri.

Namen tega prispevka ni ugotavljanje in razčiščevanje, še manj pa predpisovanje oblike sodelovanja, želeli bi le malo opisati srečanje gasilcev vseh treh tozdov v Dnevih Aera '86.

Ideja o srečanju se je morda porodila ob pogovorih na občnih zborih in konferencah. Gasilci iz Medvod pa so na tej osnovi prevzeli organizacijo srečanja v letošnjem letu.

V soboto, 13. septembra, je bil izveden takle program:

1. Za gasilce Celja in Šempetra ogled proizvodnje v Medvodah ter ogled gasilske opreme njihove enote.

2. Izlet na Jelovico, k počitniškemu domu tozda Medvode.

3. Preizkus moči in sposobnosti v več ali manj težkih in resnih disciplinah.

Že prvi del programa, ogled tovarne v Medvodah, se je nekoliko zavlekel, saj so sodelavci iz Šempetra in Celja z zanimanjem spremljali tehnološki proces proizvodnje celuloze in papirja. Po ogledu tovarne in malici smo se odpravili na Jelovico (v predelu Rovtarice je naš dom). Ob dokaj ugodnem vremenu so se takoj pričele »tekmovalne« aktivnosti. Med posameznimi disciplinami moram omeniti vsaj nekatere pomembnejše: vleka vrvi, polaganje gasilskih cevi, metanje reševalnega obroča za utapljučega, prenos gasilnih aparatov in gašenje z vedrovko.

Posebna žirija je nadzorovala tekmovalne in tudi podelila ustrezne »kolajne«. Ker je bilo tekmovalje precej široko zastavljeno, skoraj da ni moč objaviti vseh tekmovalnih rezultatov. Menim pa, da je bil uspeh dosežen že s tem, da na odločitve žirije ni bilo bistvenih pripomb.

Ob vsej tej aktivnosti so se udeleženci podkrepili še z ustrežno prehrano in pijačo (pri domu je voda samo v rezervoarju – kapnicil).

Kot medigro med vsemi dogodki moramo vsekakor omeniti tudi aktivnost pri balinanju in kegljanju. Po-

glavje zase pa je bilo nabiranje gob (prav tedaj so gobe uspešno rasle – gobarji pa tudi).

Po končanem »tekmovalnem« programu so vodje enot izmenjali spominske plakete in darila.

Naše srečanje sta pozdravila tudi dva predstavnika sindikalne organizacije, to pa je po svoje poudarilo pomembnost gasilske organizacije.

Organizatorji iz Medvod smo se trudili, da bi srečanje čimbolj uspelo, vsem udeležencem pa se zahvaljujemo za sodelovanje in pomoč pri izvedbi srečanja.

Menim, da vsi letošnji udeleženci želijo, da bi se srečali tudi v prihodnje, vsako leto v drugem tozdu, organizacijo pa bi prevzelo tamkajšnje gasilsko društvo.

Vladimir Buh

Športni dogodki ob Dnevh Aera

NOGOMETNI TURNIR

Nogometni turnir, na katerem je nastopilo šest moštev iz naše DO, se je odvijal na igriščih tehniške šole. Po zanimivem in nadvse razburljivem predtekmovanju v dveh skupinah, so se ekipe razvrstile takole:

A skupina:	
SLEP : AC	3 : 0
SLEP : TRZENJE	0 : 0
AC : TRZENJE	4 : 1

1. SLEP
2. AC
3. Trzenje

B skupina:	
AERO MEDVODE : NO	3 : 5
NO : KEMIJA ŠEMPETER	7 : 1
AERO MEDVODE : KEMIJA ŠEMPETER	2 : 1

1. NO
2. AERO MEDVODE
3. KEMIJA ŠEMPETER

Prvouvrščeni ekipe iz vsake skupine sta se pomerili za 1. in 2. mesto, drugouvrščeni pa za 3. oz. 4. mesto.

Obe finalni tekmi sta se končali z neodločenim rezultatom. Zmagovalec turnirja je bil znan šele po izvajanju kazenskih strellov. Uspešnejši so bili igralci obrata SLEP in zmagali z rezultatom 3 : 2.

V borbi za 3. oz. 4. mesto pa so bili uspešnejši igralci AERA iz Medvod. Igralce obrata AC so premagali z rezultatom 3 : 1.

Končni vrstni red:

1. SLEP – 5 točk
2. NO – 4 točke
3. AERO MEDVODE – 4 točke
4. AC – 2 točki
5. Trzenje – 1 točka
6. Kemija Šempeter – brez točk

KEGLJANJE – BORBENE IGRE

Na kegljaškem tekmovanju v borbenih igrah na kegljišču Golovec je nastopilo pet ekip s po šestimi tekmovalci.

Najuspešnejša je bila ekipa Razvoja, ki je v postavi: Majcen, Nunčič, Založnik, Rakita, Urh in Belcer podrla 234 kegljev.

Drugo mesto je zasedla ekipa Čunga-Lunga, v kateri so nastopili: Urh, Pajk, Faktor, Ivenčnik, Počivavšek in Milec. Podrli so 207 kegljev.

Tretje mesto je osvojila ekipa Foto-stavka, za katero so kegljali: Nidorfer, Marcius, Herman D., Fister, Herman M. in Ocvirk. Podrli so 198 kegljev.

Četrto so bili člani Kemije Šempeter: Novak, Kolenc, Natek, Šuler, Grobelnik in Satler s 180 podrtimi keglji.

Najborbenejša pa je bila ekipa SLEP, ki je v postavi: Bogičević, Rezar, Reberšek, Jenšterle, Nareks in Srebot podrla 165 kegljev.

ŠAHOVSKI TURNIR

Na tradicionalnem šahovskem turnirju v Dnevh Aera so se tudi letos pomerile štiri ekipe: Ingrad, Emo, Cinkarna in Aero.

Po zanimivih igrah se je turnir sklenil z naslednjo razvrstitvijo sodelujočih ekip:

1. Ingrad – 18 točk
2. Cinkarna – 11 in 1/2 točke
3. Emo – 11 točk
4. Aero – 7 in 1/2 točke

ODBOJKARSKI TURNIR

V telovadnici Osnovne šole Slavko Šlander so se ženske ekipe pomerile v turnirju v odbojki.

Rezultati:

DSSS : TOZD GRAFIKA	2 : 0
TOZD KEMIJA : TOZD GRAF.	2 : 0
TOZD KEMIJA : DSSS	2 : 0

Vrstni red:

1. TOZD KEMIJA – 2 točki
2. DSSS – 1 točka
3. TOZD GRAFIKA – brez točk

Peter Svet

Kolesarska akcija v Dnevih Aera

Tokrat Aerovci nismo dokazali, da smo zares pravi ljubitelji kolesarjenja, saj je na letošnji akciji sodelovalo le trinajst udeležencev. Med vzroki za tako majhno število bi lahko našteali delovno soboto v tozdu Grafika, planinski izlet na Kanin, nekateri kolesarji pa so morda še nabirali moči za trimsko kolesarjenje, ki je bilo organizirano popoldne.

V lepem sobotnem dopoldnevu, 13. septembra, so se naši udeleženci akcije, pod vodstvom Janeza Črepinška, odpravili na krajši izlet s kolesom. Izpred tozda Kemija Celje so se prek Ostrožnega in Šmartnega v Rožni dolini peljali do Šmartinskega jezera. Pri

pregradi je bila pripravljena skromna zakuska, vsi kolesarji pa so se tudi presenečeni razveselili obdaritve z našimi izdelki.

Ob vrnitvi v Celje so povedali, da jim je bila akcija všeč, razočarani pa so nad sodelavci, ki niso prišli na prijetno kolesarjenje. Tone Škerbec

SPOZNANJA IN NOVOSTI

Družbeni razvoj in izobraževanje odraslih

ZA PRIHODNJI GOSPODARSKI IN DRUŽBENI RAZVOJ BOMO POTREBOVALI PRECEJ VEČ ZNANJA. ZA PREOBRAZBO NE BO DOVOLJ LE PRILIV MLADINE IZ ŠOL, AMPAK BOMO MORALI BISTVENO VEČJI POMEN DATI IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH.

Kriza izobraževanja odraslih

Tisti, ki vidimo možnosti za izhod iz naše gospodarske in družbene krize v povečanju znanja in v opiranju na

lastno znanje pri uveljavljanju novih tehnoloških in proizvodnih rešitev ter pri izboljševanju kakovosti življenja, ne dvomimo o tem, da je pomemben pogoj za naš uspešen družbeni in tehnološki razvoj v prihodnosti razvito izobraževanje odraslih. O tem smo očitno dosegli soglasje tudi na najvišjih republiških ravneh, saj je izobraževanje odraslih ustrezno opredeljeno tako v dolgoročnem kot tudi v srednjeročnem planu razvoja SR Slovenije in v ustreznih dogovorih ob tem. Sko-raj povsem se strinjamo, da v razvoju izobraževanja odraslih pri nas v primerjavi z razvojem v svetu močno zastajamo. Še več! Govorimo o njegovi hudi krizi pri nas. Še vedno so aktualne številke, ki kažejo, kako je število vpisanih v programih izobraževanja ob delu in iz dela v srednjih šolah v naši republiki padlo od 8.202 v šolskem letu 1978/79 na 2.647 v šolskem letu 1983/84, v visokošolskih organizacijah pa od 4.442 v šolskem letu 1980/81 na 3.152 v šolskem letu 1983/84. Podatki o vpisu in številu diplomiranih seveda niso edini in najboljši kazalec krize – število vpisanih se nam na vseh ravneh po letu 1984 popravlja – še bolj odločujoči in vznemirljivi so nekateri opisni podatki o stanju na področju izobraževanja odraslih in ugotovitve o vzrokih krize na tem področju. Denimo:

– zelo nizko vrednotenje znanja, izobrazbe in izobraževanja pri različnih

subjektih in na različnih ravneh v naši družbi,

– nizka stopnja strokovne usposobljenosti služb za izobraževanje v oddih in drugod,

– zmotne predstave o enakosti izobraževanja otrok in mladine ter izobraževanja odraslih,

Na različnih ravneh v naši družbi zelo nizko vrednotimo znanje, izobrazbo in izobraževanje

– premajhna družbena skrb za kakovostni razvoj organizacij za izobraževanje odraslih (npr. delavskih univerz),

– prepuščanje financiranja izobraževanja odraslih neposredni svobodni menjava dela in opuščanje systemskega uveljavljanja širših družbenih interesov prek svobodne menjave v silih, – neupoštevanje specifičnih značilnosti, posebnosti in možnosti odraslih pri izvajanju programov izobraževanja odraslih in podobno.

O tem smo v zadnjih letih dobili že kar dovolj podatkov in informacij, zato se v tem prispevku ne želim podrobneje ukvarjati s tem. Namenil sem se razmišljati in pisati predvsem o tem, kako je zanemarjanje razvoja andrargoške stroke v naši družbi – to trditev bom seveda tudi skušal dokazati – eden najodločilnejših vzrokov za naše zaostajanje v izobraževanju od-

raslih. To utegne biti največja ovira za razvoj izobraževanja odraslih pri nas tudi v prihodnosti, če nam sedanega neugodnega stanja ne bo uspelo v kratkem popraviti. To stanje bomo lahko šteli med poglavitne krivce za neuresničevanje dolgoročnega načrta razvoja naše republike, seveda če se nam ga ne bo posrečilo bistveno spremeniti. Pomudimo se še malo pri nekaterih podatkih!

Cilji dolgoročnega razvoja in izobraževanje odraslih

Analize so jasno pokazale, da nam samo s prilivom mladine iz šol ne bo uspelo bistveno spremeniti sedanje kadrovske sestave zaposlenih niti do leta 2000. Pa tudi če bomo do leta 2000 dosegli načrtovano projekcijo izobrazbene sestave kadrov, bomo s tem tedaj dosegli le približno tako izobrazbeno sestavo kadrov, kakršno imajo zdaj v razvitih industrijskih državah na zahodu. Razvoj pa seveda od nas zahteva več kot to, če mu želimo uspešno slediti. Način za doseganje teh ciljev je samo eden: povečati možnosti delavcev in drugih odraslih za izobra-

ževanje. Zlasti moramo zapolniti vrzeli v izobrazbeni strukturi na srednji (štiriletni), višji in visoki stopnji (vključujoč vse oblike podiplomskega študija), kjer so primanjkljaji največji in kjer nam bo izobraževanje mladine, tj. začetno izobraževanje po sedanjih projekcijah, najmanj pokrivalo potrebe. Izobraževanje odraslih ima namreč zelo velik neizrabljen potencial – veliko zdaj odraslih ljudi, ki v času svojega začetnega izobraževanja niso imeli primernih razmer, da bi dosegli svojim sposobnostim ustrezno raven izobrazbe in so tako ostajali na nižjih ravneh, kot bi jo zmogli sicer. Zanimiva je primerjava teh podatkov s podatki iz razvitih držav, ki kaže, da teh problemov tam v glavnem nimajo, saj so z boljšimi možnostmi izobraževanja večjemu delu populacije že doslej omogočali, da že v začetnem izobraževanju doseže vsaj srednjo izobrazbo, zelo visok delež pa se jih vpisuje tudi na visoke šole. Zato v razvitih državah na srednjih šolah praktično ni izobraževanja odraslih; tako je izobraževanje odraslih vprašanje s katerim se ukvarjajo predvsem visoko-

Kako delajo Japonci?

ŠTIRI JUGOSLOVANSKE
AVTOMOBILSKE TOVARNE SO
POVABLE ENEGA
NAJVIDNEJŠIH USTVARJALCEV
»JAPONSKEGA
GOSPODARSKEGA ČUDEŽA«,
SHIGEA SHINGA, DA BI JIH
NAUČIL UPORABLJATI SVOJE
METODE POVEČANJA
PRODUKTIVNOSTI DELA

Ko je Shigeo Shingo, eden največjih ustvarjalcev japonskega gospodarskega čudeža, 16. septembra letos priletel na beograjsko letališče, so ga časnikarji povprašali, ali so njegove metode za povečanje produktivnosti dela znane v ZDA in Evropi. »Ne samo, da jih v novem in starem svetu ne poznajo, ne poznajo jih niti na Japonskem. Na Japonskem pozna te metode le nekaj družb.« S temi »nekaj družbami« so mišljeni takšni orjaki kot Toyota Motor Company, Hitachi, Mitsubishi Heavy Industries, Mitsushita Electric Industrial Company itd. Skratka, vodilni proizvajalci v avtomobilski, elektronski in drugih industrijah, edini v svetu, ki se jim je posrečilo uspešno soočiti z razvitimi ameriškimi orjaki in si z njimi razdeliti bojišče.

Na dolgem seznamu osebnih referenc Shigeo Shinga ni najbolj zanimivega podatka, tega, da je poiskal tehnično rešitev za letala – samomorilce (kamikaze), tako da brez pristanka lahko letijo do cilja. Nova prizvodna filozofija se je, preprosto povedano osredotočila na racionalizacijo metod namesto na racionalizacijo proizvodnih ciljev.

O teh metodah je govoril Shingo na dveh predavanjih predstavnikom kovinskopredelovalne industrije v Gospodarski zbornici Jugoslavije. Njegovo svetovalno potovanje bodo plačale štiri jugoslovanske tovarne: kragujevska Crvena Zastava, sarajevska Famos in Unis in 21. maj iz Beograda. V začetku dolgega enoličnega predavanja je sedemdesetletni strokovnjak izzval dolgočasje in nerazumevanje. To je tudi razumljivo, kajti vse, kar je povedal, ja tako v Ameriki kot v Evropi, kaj šele pri nas na Balkanu, velika novost. Lahko si torej predstavljamo, kako so bili naši inženirji in univerzitetni profesorji (opazili smo veliko vojaških uniform) osupli nad njegovim predavanjem, na koncu pa so mu dolgo in iz srca ploskali.

Tisto, kar je povedal, je bilo novo tudi za časnikarje, zato bo najbolje, če celotno predavanje na kratko povzamemo. Po mnenju našega gosta dan-

Tabela 1:

Število vpisanih v 1. letnik programov izobraževanja ob delu in iz dela v SRS

Leto	1978/79	79/80	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86
srednja šola	8208	7970	4970	3108	3514	2647	2714	3858
visoke šole			4442	4132	3279	3152	3972	4531

Viri: Zavod za statistiko SRS in Izobraževalna skupnost Slovenije (slednji le podatki za srednje šole 1984/85 in 1985/86)

Tabela 2:

Število vpisanih in diplomiranih odraslih na različnih stopnjah šolanja v SR Sloveniji v šolskih letih 1955/56 in 1980/81

	število vpisanih		število diplomiranih	
	1955/56	1980/81	1955/56	1980/81
osnovna šola	208.180	219.396	9.112	26.652
poklicne šole	18.817	40.695	5.429	11.637
srednje šole (4-letne)	4.224	29.698	524	5.975
gimnazije	6.153	17.976	1.482	4.414
višje šole	520	5.809	129	1.918
visoke šole	6.151	20.398	707	4.576

Vir: J. Valentinčič: Izobraževanje ob delu v srednjem izobraževanju.

šolske institucije (poleg specializiranih ustanov za izobraževanje odraslih), kar je tudi najbolj naravno. Nam pa je kajpada srednješolsko izobraževanje odraslih še kako potrebno; naziadovanje, do katerega je prišlo na tem področju v preteklih letih, je zelo neprijetno dejstvo. In je seveda še to-

liko bolj neprijetno ob podatkih, da veliko naših ozdov svojim delavcem srednješolsko izobrazbo preprosto podari z zakonsko možnostjo o priznavanju izobrazbe na podlagi pridobljenih delovnih izkušenj.

(Iz revije RR)
Zoran Jelenc

danes vse razvite industrije v svetu ob povečevanju produktivnosti dela postavljajo v ospredje velikost serije. To ni dovolj, kajti največje znižanje stroškov in povečanje produktivnosti dela se doseže s skrčenjem časa, potrebnega za pripravo proizvodnje, z odpravo notranjega transporta, zalog končnih izdelkov, skrajšanjem časa za zamenjavo orodja na strojih in z odpravo praznega teka (v Kragujevcu je dejal, da je pri njih največji prazni tek to, da ga sploh ne upoštevajo).

V Toyoti so denimo manjšali čas priprav proizvodnje od štiri ure na tri minute. Ameriški industrialci so, ko jim je dejal, da je to možno tudi pri njih, odvrnili, da verjetno uporablja čarovniške metode. Američanom in Francozom pa je dokazal, da uporablja zgolj glavo.

Z Renaultom si je najprej 6 mesecev dopisoval, nato so skrajšali proizvodne priprave od štiri ure na 12 minut, potem pa na 9 in dejali, da najprej ne gre več. Moral je osebno priti v Francijo in pokazati, da je čas mogoče skrajšati na 3 minute. Shingo je z grafikonom ilustriral, kaj s takšnim skrajšanjem časa dosežejo. Če je bilo prej za serijo 100 kosov treba 4 ure pripravljati proizvodnjo, se s skrajšanjem tega časa na 3 minute serija poveča na 1.000 kosov, čas proizvodnje posameznega izdelka se skrajša na 1,4 minute, tako da se učinek poveča za 36 odstotkov, zaloge zmanjšajo za 58 odstotkov in se prihrani 620.000 dolarjev. »V koliko minutah zamenjate v Toyoti orodja na strojih za barvanje?« so ga vprašali navzoči iz Zastave. V odgovor so slišali, da vozila barvajo v 23 barvah in da potrebujejo za zamenjavo orodja 10 minut, v Zastavi pa bi ta čas lahko skrajšali na 60 sekund. Kako se to v resnici dela, jim je pokazal v naslednjih dneh, ko je obiskal tovarno. (V vseh štirih tovarnah, ki financirajo njegov obisk v Jugoslaviji, bodo priredili dvodnevne seminarje za vodilne, od direktorjev do poslovodij, o konkretnih možnostih povečanje produktivnosti dela.)

Drugo možnost za povečanje produktivnosti dela vidi v zmanjšanju zalog končnih izdelkov. »V sodobni industriji so nepotrebne.

Res pa je, da sem v Jugoslaviji videl, da se z njimi lahko tudi zasluzi. Zaloge niti v Londonu niso nezaželene, saj jim pridejo prav za znižanje davkov. V kragujevski Zastavi je dejal, da je bilo treba organizatorje proizvodnje zaradi tolikšnih zalog kaznovati z 10.000 dolarji.

Vse, kar je še povedal o proizvodnji brez zalog, sodi po naših pojmih v fantastiko.

Skratka, vodilo japonske avtomobilske industrije je poslovanje brez

zalag končnih izdelkov just in time system, tako da ima največji proizvajalec avtomobilov Toyota praviloma samo enodnevne zaloge končnih izdelkov. Zato pa je z računalniki povezan s prodajnimi mesti po vsej državi in z njimi zbira naročila. Tako že drugi dan lahko pripravi vse za proizvodnjo in tretji dan izdelajo vsa vozila, ki so bila naročena predvčerajšnjim. Od takrat, ko se začne proizvodnja vozil, pa do takrat, ko kupec lahko sede v vozilo, mine poldruga ura.

Shingo je dolgo razlagal, kako je treba organizirati proizvodnjo brez zalag končnih izdelkov. Če smo ga prav razumeli, je pglavitni problem v razporeditvi strojev, tako da se povsem odpravi notranji transport. Surovine se pojavljajo le v začetku proizvodnega procesa in na koncu, ko je blago že narejeno. In, kar je najpomembnejše, tako se povsem odpravi notranji transport (»nikakor ne morem razumeti, zakaj se v ameriških in evropskih tovarnah podi med stroji toliko vozičkov«, pravi Shingo).

Sam je v Zahodni Nemčiji, v Ostramu, in v Franciji osebno razporedil stroje in jih koncentriral po namenu (brusilni stroj je postavil ob brusilni stroj in ne denimo k drobilniku).

Tako se je zmanjšalo število strojev, delavcev, odpravljen je bil transport in surovine, tako da se je produktivnost močno povečala. Shingo ni hotel sprejeti stave navzočih za 10.000 dolarjev, da tega v Jugoslaviji ni mogoče izpeljati. Dejaj, da je za vse potreben izziv, da je po njegovem nasvete mogoče uporabiti tudi tako, da se napravi prav nasprotno, kot svetuje. Naslednji problem, o katerem so zelo dolgo govorili, je kontrola kakovosti izdelkov (zero quality control).

»Prav gotovo imate ameriški, statistični sistem kontrole odpadka, tako kot vsa Evropa? Čimprej ga opustite, kajti njegov namen je le to, da že izdelanega odpadka ne bi poslali kupcu (namesto da bi ga preprečili).«

Japonci so ta postopek obrnili: v proizvodnji iščejo točke, kjer je treba odstraniti vzroke, zaradi katerih nastaja odpadki. Tako so v tovarni avtomobilov Nisan pri proizvodnji 3 milijonov avtomobilov spravili odpadki na ničlo. Kako se to doseže? V proizvodnji je treba najti točke, kjer delavci delajo napake, in odpraviti vzroke. Zakaj delavec v proizvodnji stikal pozabi namestiti vzmet, od katere je odvisno, ali bo stikalo delovalo? »Pred vsakega delavca sem postavil krožniček in dal vanj denimo 15 vzmeti za 15 stikal, tako da je možna vizualna kontrola. Da delavec v tovarni avtomobilov ne bi pozabil namestiti ventila na vplinjač, se ta ne more odpreti, dokler ne vtakne roke v škatlo z ventili.

Skratka, proizvodnja je organizirana tako, da je možno v dveh delih medfazne proizvodnje (vizualno, po zvočnem ali svetlobnem opominu) odpraviti odpadki.

»Pomembno je, da le v štirih do petih jugoslovanskih tovarnah, le v štirih do petih enklavah, izpeljejo nove metode racionalizacije pa bodo te delovale kot eksplozija v celotnem gospodarskem sistemu. Ta sistem je prinesel Japonski devize in izvoz. Ali vam je to potrebno? Čemu ne bi mogli izpeljati tistega, kar so izpeljali na Japonskem?« je dejal na koncu dvehurnega predavanja Shigeo Shingo. Kogar zanimajo nadrobnosti o smedu sistemu, toka-joka sistemu, just in time proizvodnji, zero quality control sistemu, jih bo našel v nedavno prevedeni knjigi Nova japonska proizvodna filozofija.

Prav je, da je bila ta knjiga prevedena, še bolj prav pa, da so enega najvidnejših ustvarjalcev »japonskega gospodarskega čudeža« povabili v štiri jugoslovanske tovarne. Zanimivo pa je, da ga ni povabila jugoslovanska vlada ali Gospodarska zbornica, ampak tovarne, ki imajo velike izvozne namene.

Naj bo piscu teh vrstic dovoljeno reči, da je še bolj čudno to, da smo prespali zadnje desetletje, ko so začele prihajati na svetovni trg tako imenovane na novo industrializirane pacifiške države, med katerimi je glavna Japonska. Japonska in Južna Koreja, Hongkong, Singapur in druge pacifiške države v sedanji svetovni krizi še naprej dosegajo najvišje stopnje rasti, največjo rast produktivnosti dela, znižanje stroškov in dobičke, ki jim omogočajo nadaljnje visoke naložbe in rast.

Preseneča to, da mi v tem času, razen tovarne v Osijeku (motokultivatorji), nismo kupili nobene japonske licence, da nismo uresničili nobene industrijske kooperacije, nobene skupne naložbe kapitala z Japonsko. Celo uvoz iz Japonske je ostal neverjetno nizek, tako da bo RK Beograd prva, ki bo konec oktobra ponudil trgu japonske kasetofone, barvne televizorje in druge izdelke. Ni treba posebej omenjati, kako zelo je svojčas vplival na razvoj proizvodnje uvoz italijanskih čevljev in zahodnega tekstila.

Poleg tega sodi Japonska med države, ki so najbolj revne s surovinami, tako da uvaža vse – od železove in aluminijeve rude pa do fosfatov. Leta 1945 je imela 100 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca, Jugoslavija pa 140. Zdaj ima 12.000 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca, mi pa 2.550. To je lahko dosegla zato, ker je pravočasno dojela, da mora »izvažati

ali umreti«, da se mora vključiti v mednarodno delitev dela in si v njej izbojevati prostor pod soncem. Tisto, kar smo zapisali spredaj, pove, kako so to dosegli. Iz tuje literature smo izvedeli, da Japonska izredno uspešno sodeluje z državami v razvoju. Uspešneje kot mi, ki smo razglašali novo gospodarsko ureditev, že dolgo vlaga v države v razvoju lasten kapital v predelavo surovin, da bi lahko čez morje vozila polizdelke. Tako tem državam pomaga razvijati lastne vire, večati zaposlenost itd., sama pa po zaslugi tega ni odvisna od borznih cen. Drugače povedano, v praksi izvaja tisto, kar mi razglašamo že dve desetletji in več in česar nismo zmogli izpeljati.

Uspelo nam je celo, da smo še tiste prve lastovke – skupno zasejevanje kavnihih plantaž, eksotičnega lesa v Afriki ali skupno proizvodnjo usnja v Indiji, zatrli že v povojih. Strokovna literatura pravi, da ima Japonska podobne probleme s hipertrofiranim šolstvom in šolanjem kadrov kot mi. Toda svoje nadštevne inženirje, zdravnike in druge strokovnjake šolajo za države v razvoju. Mi pa (razen redkih izjem) še nismo prišli do spoznanja, da je mogoče devize pridobivati tudi z zdravljenjem, šolanjem ali izvozom strokovnjakov. To pa, da je devize mogoče zaslužiti tudi s svetovalnimi storitvami, slišimo le na fakultetah.

Koliko bo obisk ustvarjalca uspešnega »gospodarskega čudeža« zmotil to zimsko spanje, bo pokazala prihodnost.

SHIGEO SHINGO je več kot katerekoli druga osebnost pripomogel k preseñnetljivemu razvoju, katerega je japonska industrija dosegla v povojnem razdobju. Rodil se je leta 1909 v Saga City na Japonskem. Diplomiral je leta 1930 na Jamanashi technical college, usmeritev strojno-tehničnih linij, nato se je zaposlil v Taipei Railway Factory na tedenj Formozi.

Leta 1946 je delal v ladjedelnici Kasato v koncernu Hitachi, kjer je preučeval organizacijo proizvodnje. Pridobljene izkušnje je prikazal na tehnični konferenci, ki jo je organizirala Japan Management Association.

Leta 1954 so mu zaupali nalogi, organizirati in voditi pouk organizacije proizvodnje in proizvodnih tehnik v Toyota Motor Company. To dela še danes. V tem razdobju je imel približno 100 tečajev z več kot 3.000 udeleženci. Poleg tega je dal Shingo praktična navodila za racionalizacijo proizvodnje v tovarnah Toyota Motor Company in kooperantom približno 100 tovarn. Pri Mitsubishi Heavy Industries, to je v ladjedelnici v Nagasakiju, se jim je posrečilo z njegovo pomočjo v letih 1956 do 1958 skriti čas za sestavo tankerjevega tru-

pa, ki drži 65.000 ton, od štirih mesecev na tri, nato pa na dva meseca. To je bil svetovni rekord pri graditvi ladij. Ščasoma so to metodo vpeljali v vse japonske ladjedelnice najbolj učinkovite na svetu. Leta 1939 je Shingo zapustil Japan Management Association in ustanovil Inštitut za izboljšanje vodenja (Institute of Management improvement), katerega vodja je bil in ostal vse do današnjih dni.

Leta 1962 je Shingo začel izobraževati kadre na področju industrijske organizacije in proizvodnje tehnike pri Matsushita Electric Industrial Company, priredili so približno 200 tečajev za približno 200.000 učencev. Hkrati je bil vodja številnih racionalizacij in dal veliko praktičnih navodil.

V letih 1964 do 1965 je bil Shingo predavatelj na tehnični fakulteti pri Yamanashi univerzi in sicer je predaval vodenje proizvodnje.

Sredi šestdesetih let je na podlagi svojih zamisli o kontroli kakovosti in na podlagi nadaljnjega razvijanja teh zamisli lansiral pojem zero defects (brez napak).

Zamisel so z velikim uspehom izkoristili na neki proizvodni liniji z 20 proizvajalci pri tovarni Shiquoka v obratu za proizvodnjo pralnih strojev, ki je v sklopu Matsushita Electric Industrial Company. Tu se jim je leta 1975 posrečilo doseči »zero defects« v pičem mesecu dni. Pozneje so metodo postopno vpeljali v vse tovarne te družbe, v neka-

terih so delo brez napak dosegli v dveh letih. Pri Saga Iron Works je Shingo ob koncu šestdesetih let delal na metodi za poenostavljeno avtomatizacijo (predavtomatizacija). Ta zamisel se je pozneje razširila v japonski industriji in veliko pripomogla k širjenju proizvodnje brez navzočnosti ljudi.

Shigeo Shingo je bil za izreden prispevek k racionalizaciji v predelovalni industriji, zlasti v ladjedelnicah Nagasaki Shipyard in Mitshubishi Heavy Industries, odlikovan z redom rumenega traku.

Leta 1970 je pri Toyota Motor Company vpeljal smed sistem, zamenjavo orodja v manj kot 10 minutah, metodo, ki je precej pripomogla k nadaljnjem razvoju Toyotinega proizvodnega sistema.

Na prošnjo panožnih združenj v Zahodni Nemčiji in Švici je predaval o sistemu smed. Vodil je praktični pouk pri Daimler in Thurner v Zahodni Nemčiji in pri H. Weidmann, Bucher Guyker AG in Gebr. Buhler v Švici. Od leta 1975 do 1979 je bil v Federal Mogul ZDA, tovarni, ki sodeluje s Tokoy Kogyo co, kooperantom Toyota motor Company. Vodil je praktični pouk o smed sistemu, ki je podlaga Toyotinega proizvodnega sistema. Po letu 1980 je potoval in svetoval širom po svetu. Od leta 1985 naprej pa prireja v ZDA seminarje pod pokroviteljstvom Korporacije za produktivnost.

Jovanka Brkić
(Gospodarski vestnik)

Iz delovanja kluba OZN

24. OKTOBER – 41. OBLETNICA
DELOVANJA ZDRUŽENIH
NARODOV

Organizacija združenih narodov deluje že več kot štiri desetletja. V tem času je odigrala pomembno vlogo v mnogih dogodkih. Varnostni svet, generalni sekretar in »modre čelade« mirovnihi sil so vlagali ogromne napore, da se preprečijo oz. nadzirajo spori, ki so nastajali širom po svetu. Generalna skupščina je sodelovala v zgodovinskem procesu dekolonizacije, v obrambi človeških pravic in v borbi proti rasni diskriminaciji. Različni programi in delovanje vrste specializiranihi agencij so pomagali materam in otrokom v najsiromašnejših državah sveta, beguncem, žrtvam lakote in naravnih katastrof, itd. Združeni narodi spodbujajo raziskovanje in korišćenje zračnega prostora in morskoga

dna v miroljubne namene, ohranjanje človekovega okolja, reševanje problemov bivanja prebivalcev sveta, reševanje problemov žena in nadzirajo nezakonito uporabo mamil.

Namen obeležitve Mednarodnega leta miru in Dneva Združenih narodov je v tem, da ljudje širom po svetu razmislijo o svoji opredelitvi in pomoči vsesplošnemu idealu miru ter ciljem Deklaracije združenih narodov.

Posebne manifestacije Združenih narodov

a) Mednarodne dekade in leta
1978–1988: Dekada prometa in komunikacij v Afriki

1980–1990: Dekada industrijskega razvoja Afrike

1980–1990: Dekada razorožitve – druga

1981–1990: Mednarodna dekada za preskrbo vode za pitje in sanitarne potrebe

1983–1992: Dekada ZN posvečena invalidnim osebam

1983–1993: Druga dekada akcije za odpravo rasizma in rasne diskriminacije

1986: Mednarodno leto miru
1987: Mednarodno leto posvečeno preskrbi stanovanj ljudem brez strehe nad glavo

b) Posebni dnevi in tedni (oktober-december)

11. oktober: Dan solidarnosti s političnimi zaporniki v Južni Afriki

24. oktober: Dan Združenih narodov

od 27. oktobra: Teden solidarnosti z narodom Namibije in njegovim osvobodilnim gibanjem

29. november: Mednarodni dan solidarnosti s palestinskim narodom

12. december: Dan človekovih pravic

Drugi teden v decembru: Teden solidarnosti z narodnoosvobodilnimi gibanji

c) Ostali mednarodni dnevi:

6. oktober: Svetovni dan otrok

9. oktober: Svetovni dan Poštne unije

16. oktober: Svetovni dan hrane

24. oktober: Svetovni dan informiranja o razvoju

11. december: Dan UNICEF

Poziv Republiškega centra klubov OZN v Sloveniji – ob mednarodnem letu miru (izvleček):

– Dogajanja v mednarodnem letu miru moramo izkoristiti tudi za vsebinske premike pri obravnavanju naše zunanje politike in mednarodne dejavnosti.

– Zagotoviti moramo nadaljnje podružbljanje naše zunanje politike, izhajajoč iz načela, da je v našem sistemu občan nosilec, tako notranje kot zunanje politike.

– Trditev ob dejstvu, da imamo skupno jugoslovansko zunanjo politiko, pomeni, da pri nas ni potrebno množično mirovno gibanje občanov, je neutemeljena. Nasprotno! Enotna zunanjepolitična strategija in dosledna politika neuvrščenosti nam omogočata vsestranski razvoj avtentičnega mirovnega gibanja. Mirovno gibanje mora biti sestavni del boja proti mednarodnemu ekonomskemu in finančnemu izkoriščanju, boja za uvajanje nove mednarodne ekonomske ureditve.

– SZDL mora aktivno podpirati vse oblike resničnega mirovnega gibanja. Državno linijo moramo ločiti od delovanja družbenopolitičnih organizacij. Omejitve, ki jih imajo državni organi zaradi subtilnosti meddržavnih odnosov, nikakor ne veljajo za družbenopolitične organizacije in še posebej ne za občane.

– V ospredje moramo postaviti boj proti jedrskemu orožju, ki predstavlja zločin proti človeštvu. Vztrajati mora-

mo pri zahtevi o prepovedi in ukinitvi vseh oblik jedrskega orožja. Podpore zasluži tudi predlog, da se naš zakon o prihajanju vojnih ladij (na prijateljske obiske) dopolni tako, da se vojnim ladjam, opremljenim z jedrskim orožjem, prepove pristanek v naših pristaniščih.

– Sklepi VIII. konference neuvrščenih naj bodo tudi spodbuda za nova konkretna dejanja. Tudi Jugoslavija ni storila vsega, zlasti pri razvijanju odnosov Jug-Jug in konkretnih prizadevanjih za uveljavljanje nove mednarodne ekonomske ureditve.

– Odločno si moramo prizadevati za krepitev Organizacije združenih narodov in njenih specializiranih agencij, ker obstajajo ponekod (posebej v ZDA) resne tendence za zmanjšanje vloge OZN.

Osmi vrh neuvrščenih v Harareju

Pred 25. leti je bilo na prvem sestanku predsednikov držav in vlad neuvrščenih držav ustanovljeno gibanje neuvrščenih. Na dnevnem redu VIII. zasedanja so bila v ospredju mnoga najbolj aktualna politična in ekonomska vprašanja: problemi politične enotnosti gibanja, problemi svetovne ekonomije, zlasti problem dolgov držav v razvoju, sodelovanje Sever-Jug, krepitev sodelovanja Jug-Jug... Ob vsem tem pa se predvsem izpostavlja ta vprašanja, kakšna je vloga gibanja neuvrščenih držav v sedanjem svetu in kakšno vlogo je to gibanje odigralo v preteklem četrtletju?

Gibanje neuvrščenih držav je svetu pokazalo predvsem alternativo: dokazalo je, da države lahko obstajajo tudi, če se ne uvrstijo v ta ali oni vojaški blok, v to ali ono blokovsko formacijo.

Dokazalo je, da takšne države lahko postanejo celo pomemben dejavnik v mednarodnih odnosih, pomemben dejavnik v procesu popuščenja in boja za mir in razvoj. Prav tako je gibanje dokazalo, da zato ni potrebno ustanavljati novega bloka, da sveta ni treba dodatno blokovsko razdeliti, ampak je potrebno prizadevanje za njegovo združevanje, za čimbolj vsestransko miroljubno in enakopravno mednarodno sodelovanje. Pomembna je tudi vloga gibanja pri predstavljanju problemov držav v razvoju, pri predstavitvi posledic in tudi vzrokov njihovih problemov in težav. Pomemben je tudi poskus ustvarjanja nove človekove zavesti in uresničevanje nove mednarodne ureditve, ki pa, žal, ni dosegla posebnega uspeha.

Lahko pa tudi ugotovimo, da neuvrščene države mnogih svojih ciljev niso uspele uresničiti: sodelovanje med neuvrščenimi državami pretežno še vedno obstaja v političnih izjavah

in deklaracijah, še vedno so države članice zelo neenotne, ko je potrebno načrtovano akcijo uresničiti.

Če obe strani postavimo na tehtnico, kljub vsemu lahko ugotovimo, da bi dobre strani – uspehi gibanja – nagubile tehtnico na svojo stran.

Obisk informacijskega centra Združenih narodov za Jugoslavijo in Albanijo v Beogradu

V prvih dneh oktobra smo člani kluba OZN organizirali tretjo ekskurzijo v letošnjem letu, in to v Beograd, kjer smo obiskali Informacijski center ZN. Namen ekskurzije je bil: spoznati delovanje tega centra, s katerim že več let uspešno sodelujemo pri organizaciji ekskurzij v posamezne centre Združenih narodov v Evropi ter pri pridobivanju literature in slikovnih materialov o delovanju Organizacije združenih narodov.

Glavni cilj Informacijskega centra je posredovanje informacij o delovanju in akcijah Združenih narodov različnim institucijam v Jugoslaviji in vladi v Albaniji. Hkrati pa je naloga centra tudi v tem, da pomaga uresničevati cilje Združenih narodov ob različnih manifestacijah in konkretnih akcijah. Pomembno je tudi sodelovanje s šolami ter klubi OZN. Center deluje že več kot trideset let, v njem pa dela šest delavcev. Zadnjih pet let je direktor centra Japonec Oda Nabuaki, ki nas je tudi sprejel, predstavil delo centra in izpostavil probleme, s katerimi se center srečuje. Beseda pa je tekla tudi o drugih temah z mednarodnega področja. Ob tej priliki smo si ogledali tudi film na temo vojna – mir.

Pripravila
Anita Žoher

ŠPORT IN REKREACIJA

Vzpon kolesarjev na Grossglockner – Veliki Klek

Kolesarska sekcija Aera je s pomočjo delovnih organizacij Aero, Merx, Celjske mlekarne, Varnost, Alpos in družbenopolitičnih organizacij izvedla tridnevno akcijo, katere cilj je bil vzpon po gorski cesti na Grossglockner – do Franz Josef Hoch na višini 2460 metrov.

Osmega avgusta smo startali pred tozdom Grafika. Poslovali smo se od prijateljev kolesarjenja, ki so nam zaželeli srečno vožnjo. Po kratkem ogrevanju smo se prek Titovega Velenja in Slovenj Gradca pripeljali do mejnega prehoda Vič, kjer smo uredili carinske formalnosti za kolesa in fotoaparate.

Po Avstriji nas je pot vodila prek Velikovca, mimo Celovca, do Vrbskega jezera. Po burnih pogovorih smo se lahko brezplačno kopali na zasebni plaži in zaužili nekaj hrane. Počivali smo dve uri, nato pa nadaljevali vožnjo prek Beljaka do Špitala, kjer smo se osvežili s pivom. Do cilja je bilo le še 60 kilometrov. V Winklernu smo se ustavili, osvežili v ledeno mrzlem Möllu, večerjali in odpravili s spalnimi vrečami na zaslužen počitek v bližnji senik. Zanimivosti prvega dne: Vsi smo jedli sir – imeli smo ga 30 kilogramov. Bojan je imel tri rezervne gume, vendar v avtomobilu, ki je vozil 10 kilometrov pred nami. Srečkov stric nam je podaril dve steklenici vina. Jože je uspel »nažicati« dve cigareti in vžigalnik. Vozili smo s povprečno hitrostjo 32,6 km/h, prevozili pa smo 285 kilometrov.

Naslednji dan, bila je sobota, smo vstali pred zoro. Po zajtrku smo se namazali z Maratonikom in podali na 40 kilometrov dolgo pot do cilja.

Po kratkem predahu v Heiligenblutu smo se pričeli vzpenjati proti Mitnici. Pridružila sta se še Igor in Srečko. V 18 kilometrov dolgo cesto, z 12 odstotnim klancem smo se »zagrizli«, vsak po svoje. Nekateri s »cirkularji« s petindvajsetimi, nekateri pa s težkimi dvajsetimi zobmi.

Sonce je neusmiljeno pripekalo, bidoni so se praznili, strmina je bila vse hujska, cilj pa vse bližje.

Ko se prijetno utrujen pripelješ na razgledno ploščad, se nasmehneš, dvigneš roki in veš, da si zmagal.

Nebo je bilo čisto, brez oblčka, Veliki Klek pa se je ponosno dvigal nad ledenikom. Fotoaparati so šklocali, obiskovalci so nas občudovali in spoštljivo opazovali, saj vedo, da pot še z avtomobilom ni lahka.

Kupili smo spominke, napisali razglednice in se spustili v dolino. Ustavili smo se v Winklernu, malicali smo in nazdravili za uspeh. Na poti do Vrbskega jezera smo se v Kolbnitzu osvežili in napolnili želodce. Do jezera smo se pripeljali v mraku, zasedli smo dve zasebni plaži, se kopali in večerjali ter prespali.

Zanimivosti drugega dne: Nekateri so vihali nos, ko so zaslišali, da bomo jedli sir. Vsi smo prikolesarili na cilj. Na vrhu je bil prvi Igor. Srečko je dober kuhar. Boštjan je spet našel »bližnico«. Gostilničar nas je »častil« z dvema rundama piva. Aco je praznoval 48. rojstni dan. Največja hitrost je

bila 94 km/h. Prevozili smo 210 kilometrov.

V nedeljo smo zgodaj vstali, zaplavali v toplem Vrbskem jezeru in po zajtrku smo se v turistični vožnji odpravili proti domovini. Po odcepu z avtocesto smo četrte ure lovili Srečka in ga ujeli pred mejo. Na prehodu ni bilo težav, v Dravogradu pa smo se osvežili z laškim pivom. Pot smo nadaljevali prek Hude luknje, Titovega Velenja in Dobrne v Strmec, kjer nas je čakalo obilno kosilo. Po kosilu še obvezno kohanje in nato povratek v Celje.

Zanimivosti tretjega dne: Sir so jedli le še posamezniki. Joniju se je v Hudi luknji »utrgalo«. Zaradi tuširanja je zmanjkalo piva. Prevozili smo 160 kilometrov.

V treh dneh smo prevozili 655 kilometrov, akcija pa se je iztekla brez nezgod. Zapišimo še imena udeležencev: Boštjan Demšar, Janez Črepinšek, Aco Ibrahimov, Igor Nunčič, Bojan Vodlan, Srečko Audič, Jože Zupan, Franc Žgank in Marjan Rejc.

Poslovali smo se: Nasvidenje na naslednji akciji!

Rokometaši »Aera« pred novo sezono

Naši rokometarji so v novo sezono II. zvezne rokometne lige startali z zmernim optimizmom, kljub temu, da je še v prestopnem roku kazalo na najvišji cilj – ponoven povratek v I. ZRL!

Na žalost pa vse načrtovane okrepitve (Toplak, Todorovič) niso uspele, tako da se bo močno pomlajena ekipa z edinim novincem Lapajnetom iz Aj-

dovščine borila za sredino lestvice v II. ZRL.

Pripravljalni del nove sezone je članska ekipa uspešno opravila, na kar kaže tudi nekaj naslednjih rezultatov:

- 1. mesto na turnirju v Mariboru (Aero, Nürnberg, Sl. Gradec, Branik);
- 1. mesto na turnirju v Šoštanju (Aero, Šoštanj, Varteks);
- 3. mesto na turnirju v Celovcu (Tabanya, Infosistem, Aero, ASKÖ Linz, HCK Avanti);
- uspešno gostovanje in priprave na Madžarskem;

- nekaj prijateljskih mednarodnih zmag (Nemci, Švicarji, Italijani, Avstrijci, Madžari).

Ekipo bo vodil mladi **trener Tone Tiselj**, pomagala pa mu bosta izkušeni Milovan Tomić in strokovni vodja prof. Tone Goršič. **Igralski sestav** I. ekipe je v sezoni 1986/87 naslednji:

Št. Priimek in ime	Starost	Višina
1 Kapitler Miran	21	182
2 Razgor Igor (kap.)	24	184
3 Doberšek Igor	21	188
4 Šeško Miran	21	190
5 Selčan Vito	23	175
6 Kleč Tomaž	26	182
7 Lapajne Aleksander	25	192
8 Markovič Sandi	19	183
9 Jeršič Tomi	18	182
10 Čater Tomaž	17	190

11 Banfro Tetey	17	185
12 Lesjak Sandi	23	184
16 Anžič Aleš	18	182

In še **razpored prvenstvenih tekem** v jesenskem in spomladanskem delu:

1. kolo - »Zamet« 20. 9. 86 na Reki in 28. 2. 87 v Celju
2. kolo - »Krivaja« 27. 9. 86 v Zavidovičih in 7. 3. 87 v Celju
3. kolo - »Iskra« 4. 10. 86 v Celju in 14. 3. 87 v Bugojnu
4. kolo - »Radnički« 11. 10. 86 v Šidu in 21. 3. 87 v Celju
5. kolo - »Vrbas« 18. 10. 86 v Celju in 28. 3. 87 v T. Vrbasu
6. kolo - »Velež« 25. 10. 86 v Mostarju in 4. 4. 87 v Celju
7. kolo - »Zagreb Chromos« 1. 11. 86 v Celju in 11. 4. 87 v Zagrebu

8. kolo - »Partizan« 8. 11. 86 v Bje-
lovaru in 18. 4. 87 v Celju

9. kolo - »Istraturist« 15. 11. 86 v
Celju in 25. 4. 87 v Umagu

10. kolo - »Borac« 22. 11. 86 v Trav-
niku in 9. 5. 87 v Celju

11. kolo - »Mehanika« 6. 12. 86 v
Celju in 16. 5. 87 v Metkoviću.

»Celjska šola« rokometa je bila že od nekdanj neizčrpen vir odličnih mladih rokometašev. Tudi letos je zvezni trener mladinske državne reprezentance v svoje vrste povabil kar tri Celjane: vratarja ANŽIČ Aleša ter zunanja igralca BANFRO Teteya in ČATER Tomaža. Slednji je član našega kolektiva, zato vam ga bomo v eni prihodnjih številok našega časopisa tudi predstavili.

A. Šušterič

NAŠA POŠTA

Pismo našega upokojenca

Ob koncu septembra smo v uredništvu prejeli pismo našega upokojenega sodelavca iz Beograda, tovariša Janka Martinoviča, v katerem nam posreduje svoje misli in spomine na izlet naših upokojencev med letošnjimi Dnevi Aera.

Menimo, da gre za zanimiv prispevek, ki ga v celoti objavljamo.

Želeo bih da kažem nekoliko reči o ovogodišnjem izletu naših penzionerov.

Organizator izleta, drugarica Romana, u sporazumu sa putničkom agencijom »Kompas«, izabrala je ovoga puta obilazak i razgledanje znamenitosti Hrvatskog Zagorja. Izlet je bio vrlo dobro isplaniran a iznad svega zanimljiv: pred našim očima otkrivalo se jedno PREPORODENO ZAGORJE.

Dobro se sećam kako je Zagorje izgledalo pre rata. Naime, kada sam 1928. godine došao u Zagreb, dobio sam nameštenje kao trgovački putnik u čuvenoj fabrici »Bizjak i Drug«, koja je proizvodila kekse, vafle i dvopek. Kao trgovački putnik, imao sam tada priliku da dobro upoznam Zagorje. Mogu slobodno da kažem da je ono tada bilo jako siromašno; sela su bila raštrkana po brdima, kuće male, živelo se teško. Banje su bile primitivno izgrađene, putevi vrlo loši. Jednom rečju, bio je to zaostao kraj...

Medjutim, prolazeći sada sa našim penzionerima, bio sam prijatno iznenađen koliko se Zagorje izgradilo. Prosto neverovatno: duž celog puta vidjali smo lepe i velike kuće, nova naselja, jedno lepše od drugog; asfaltirani putevi u svim pravcima, banje se ne mogu prepoznati, novi hoteli, restorani, usluga na visini.

Pored ostalog, posetili smo Kumrovec, Titovo rodno mesto, i obišli spomenik Matiji Gupcu. Mogu slobodno da kažem da je Zagorje danas najlepší deo Hrvatske.

Nakon bogatog ručka, krenuli smo prema Krškomo i dalje uzbrdo prema divnom vinogradu, u čijem srcu je smešten jedan vrlo lepi restoran. Tamo smo večerali, a bilo je i igranke, uz stalno lepo i veselo raspoloženje. Zbog dobrog raspoloženja, teška srca smo se sakupili i krenuli natrag u Celje, gde smo stigli oko 10 sati uveče.

Ja se najsrdačnije zahvaljujem organizatorima na ovom lepom izletu. Hvala i svim penzionerima koji su svojim vicevima i pesmom stvarali lepu atmosferu u autobusu.

Dovidjenja do 1987.

Janko Martinović

Jesenska srećanja

Namenoma sem tako napisal, ker se ta jesenska srećanja obnavljajo vsako leto. V Dnevih Aera. In tudi dvojno simboliko ima ta naslov; jesen kot letni čas in jesensko obdobje življenja. Pa nikar ne zamerite - šele prvi jesenski dnevi, obsijani z zlatimi sončnimi žarki...

Na vabilu za izlet je bilo prisrčno napisano:

Ni dovolj dati leta človekovemu življenju,

pač pa je potrebno letom dati življenja...

Nič koliko stiskov rok, spodbudnih pogledov, šaljivih opazk in porednih besed. Mnogo nas je prišlo, mnogih pa tudi ni bilo. Vsak pač ima ali ve za svoj razlog: zdravje je naš najdragocenejši prijatelj, vendar ni stalno z nami. Opravki in zadržki v zasebnem življenju zahtevajo našo prisotnost, pa tudi počutje v našem obdobju ima odločilen vpliv.

Vsakemu pripnimo nageljček rdeč na prsi...

Stik je vzpostavljen. Med vožnjo v avtobusu se spremljevalca z okrepljenom pomikata od sedeža do sedeža: požirek proti prehladu, proti zobobolu, predvsem pa seveda za razpoloženje. Okusen sendvič je še potrdil odločitev naših spremljevalcev, da so se tudi na današnji poti spomnili časa malice, če bi že mi, upokojenci, pozabili nanjo. Vijugali smo po obsoteljskem svetu, na levi in desni vinogradi, na gričkih bele hišice, vse se sveti v soncu; tudi porumenelo listje izžareva blago toploto v sončnih žarkih. Za hip te prevzame zamišljenost, skorajda

452/1986

1119861595.8

CORISS

V študijski knjižnici Celje razstava o Franu Rošu

V petek, dvanajstega septembra letos, je bila v študijski knjižnici v Celju otvoritev razstave o življenju in delu Frana Roša. Govorila je profesorica Orožnova, ki dela v raziskovalnem oddelku knjižnice. Program so z Roševimi deli popestrili učenci srednje družboslovne šole iz Celja. Razstava je precej bogata, čeprav obsega le desetino tistega, kar bi lahko razstavili. V vitrinah so fotografije Frana Roša, njegovih sorodnikov in prijateljev. Na ogled so knjige, ki jih je napisal Fran Roš, besedila pesmi, nekatere so opremljene tudi z notami. Vse, kar je razstavljeno, je opremljeno s podatki o izidu.

Najbolj zanimiv je njegov življenjepis, ki je originalen.

Za učence, ki hodimo v osnovno šolo, imenovano po pisatelju in pesniku Franu Rošu, je razstava posebej pomembna, saj se na njej lahko mnogo naučimo. Zanimiva razstava bo odprta do dvanajstega oktobra. Oglejte si jo!

BERNARDA MESTINŠEK, 7. b
COŠ FRAN ROŠ CELJE

V petem razredu

Letos sem začela obiskovati peti razred. V njem je veliko sprememb, saj imamo predmetni pouk. Skoraj vsak predmet nas uči drug učitelj. Dobili smo tudi tri nove predmete: angleški jezik, srbohrvatski jezik in tehniko.

V našem razredu je trinajst deklic in petnajst dečkov. Naša razredničarka je tovarišica Danica Grabar. Uči nas slovenščino, matematiko in spoznavanje družbe. Angleščino nas uči tovarišica Mojca Kolin, srbohrvaščino pa tovariš Alojz Cepuš. Likovni pouk vodi tovariš Purg. Tehniko nas uči tovarišica Klančnikova, telovadbo pa tovarišica Danica Kocjan.

Pred pričetkom šole sem si ogledala knjige in ugotovila, da se bomo pri vseh predmetih naučili veliko novega. Najbolj zanimivi bodo novi predmeti.

Mislím, da je peti razred precej težji od četrtega in da se bomo morali bolj potruditi za lep uspeh.

MANJA KMECL, 5. c
COŠ FRAN ROŠ CELJE

sentimentalnost. Zaradi jeseni? Kaj še, za to ni časa! Res, da smo dali sivim lasem prostor na naših glavah, ker je pač tako. V tem snidenju so spet oživila naša mlada leta uka, z našimi srednjimi leti je zaživel čas našega dela. Vsak je napravil svoje: eden, kar je zmogel, drugi, kar je moral. Nismo si le znanci, drug drugega smo v desetletjih skupnega dela spoznali... in izmenjanih je bilo toliko spominov...

Kumrovec s svojim častitljivim spominskim parkom, nova zdraviliško-turistična pridobitev Tuheljske toplince in Stubica v osrčju dežele skupnega upora hrvaških in slovenskih kme-

tov v drugi polovici šestnajstega stoletja. Vse to smo si ogledali, pod razširjenimi rokami Matije Gubca - vodje kmečkega upora pa smo se Aerovi upokojenci in spremljevalci zbrali za spominski posnetek.

Skratka, mnogo zanimivega in poučnega smo videli. In veselo razpoloženje, harmonika in pesem, prijazne in dobre gostinske usluge. Za to res lepo doživetje delovnemu kolektivu Aero, organizatorjem in realizatorjem izleta in našim spremljevalcem - prisrčna hvala! In še kdaj na svidenje!

Lovro

Moja najljubša knjiga

Naslov moje najljubše knjige je Picco in Packo. Napisal jo je nemški pisatelj Wilhelm Busch, prevedla pa Svetlana Makarovič. Dobil sem jo tisto leto, ko sem šel v malo šolo. Takrat še nisem znal tekoče brati, zato mi jo je brala mama. Poslušal sem jo z odprtimi usti in se na ves glas smejal. Z velikim zanimanjem sem gledal ilustracije.

Knjiga obsega sedem zgodb. Glavna junaka sta Picco in Packo. Bila sta zelo navihana in nagajiva. Izmišljala sta si najrazličnejše vragolije. Nagajala sta vdovi, krojaču, učitelju, stricu, peku in mlinarju. Zaradi norčij, ki sta jih počenjala, so ju jezno zmerjali. Bila sta capina, fakina, pokavca, paglavca, lažnivca in še kaj. Za svoje grehe sta bila pošteno kaznovana. Čeprav zmleta v mlinu, sta se še naprej smejala. Tudi jaz sem včasih kaj ušpičil, vendar nisem bil kaznovan. Mama me je le vprašala: »Si mar Picco ali Packo?«

JURIJ FEGIC, 6. a
COŠ FRAN ROŠ CELJE

Bila sem na sejmu

Včeraj sva bili z mamico na obrtniškem sejmu. Gledali sva po stojnicah, ki so bile polne zanimivih stvari. Mamica mi je kupila prstan in sladko peno, ki ji rečejo turški sladoled. Mamica je imela ob petih odbojko, zato sva morali pohiteti. Šli sva in ob petih prispeli na odbojko, ki je bila na šoli COŠ FRAN ROŠ. Po odbojki sva šli domov. Doma me je oče vprašal, kaj sem dobila na sejmu. Pobahala sem se

s prstanom, ki je stal 300 din. Tudi peno sem jedla, a mi ni bila všeč, sem mu rekla in šla v svojo sobo. A kmalu zatem sem prihitela nazaj in povedala očetu, da je dobil nastavke za vrtni stroj in zamaške za umivalnik in kopalno kad. Tako sem preživela večerajšnji dan.

MOJCA ŠUŠTERIČ, 4. b
COŠ FRAN ROŠ CELJE

Moja najljubša knjiga

Imel sem rojstni dan. Prišlo je veliko prijateljev in znancev. Prinesli so mi veliko daril, ki sem jih bil zelo vesel. Daril nisem takoj odprl, ker sem se s prijatelji najprej zabaval in igral. Podložili smo se s sendviči, ki jih je pripravila mama. Prišel je večer in zabave je bilo konec.

Ostal sem sam s starši in sestro. Vsi so mi pomagali odvijati darila. Med paketi sem našel tudi zanimivo knjigo, ki mi je bila všeč že na prvi pogled. Všeč mi je bila že naslovna stran, iz katere me je z majhnimi, drobnimi očmi gledal star mož z dolgimi brki. Všeč so mi bile tudi slike v njej, še posebej pa sem bil vesel pravljic, ki niso bile predolge. Naslov knjige je Brkonja Čeljustnik. Takoj sem začel brati. Seveda je nisem prebral že tisti večer, ampak naslednji dan. Prebral sem jo že nekajkrat, ker me je zanimala tudi vsebina.

Dolgo nisem dobil knjige, ki bi mi bila tako všeč. Do danes sem prebral že nekaj knjig, vendar mi bo ta knjiga vedno ostala v spominu kot prva knjiga, ki sem jo z veseljem prebral.

BOŠTJAN DOBERŠEK, 5. a
COŠ FRAN ROŠ CELJE